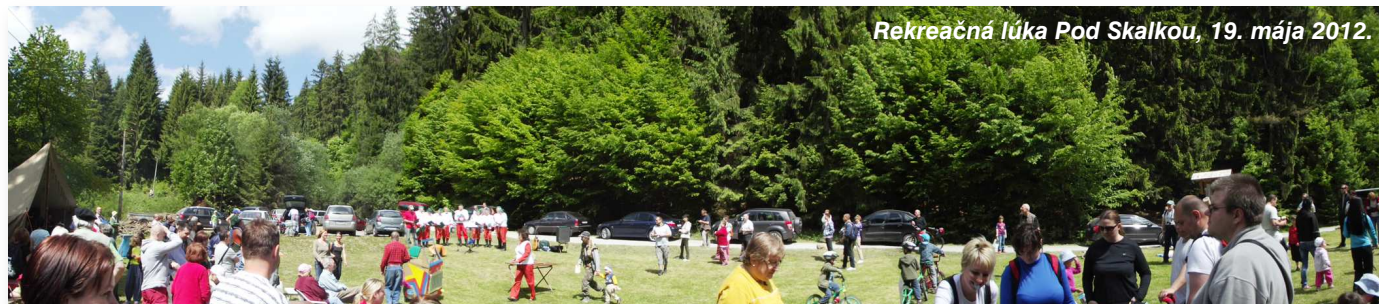

Malachovské noviny

Občasník OÚ a občianskych združení v Malachove

Číslo 2 – august 2012, VI. ročník

Rekreačná lúka Pod Skalkou, 19. mája 2012.

Malachovské náučné chodníky slávnostne otvorené

Slávnostné otvorenie MNCH pripravoval organizačný výbor v zložení O. Slivka, M. Brieda, V. Druga a A. Georgievová niekoľko mesiacov a zapojil do tejto úspešnej akcie veľa dobrovoľníkov, napríklad z KD Malachovčan, OZ Malachovská dolina, OZ Malachovská škola, ZŠ s MŠ v Malachove a iných. Z prostriedkov VÚC bolo vydaných 5 000 ks informačných letákov s mapkou a fotografiami, ktoré dostala každá domácnosť v Malachove spolu s pozvánkou na toto podujatie. Pozvaní boli aj zástupcovia organizácií, ktoré finančne podporili tento projekt prostredníctvom viacerých grantov a ďalší hostia. V programe vystúpili Starohorský banícky spevokol Haliar, členovia Banskostavnicko-hodruškého baníckeho spolku, Banskobystrického baníckeho cechu a žiaci ZŠ s MŠ v Malachove. Sprievodným podujatím pre deti bolo ryžovanie rumelky pod vedením RNDr. Križáňi a prechádzka po stopách ortútskych škriatkov, ktorú pripravila L. Necpalová. Na samotnom otvorení sa ďakovalo všetkým dobrovoľníkom, s ktorých pomocou sa podarilo sprístupniť a pútavo predstaviť prírodné krásy aj slávnú banskú minulosť doliny. Na tomto mieste sa patrí poďakovať všetkým, ktorí sa podieľali na príprave a organizácii samotnej slávnosti. Bolo to naozaj fajn a všetci sme si to veľmi užili. Ďakujeme! Viac o priebehu prác na MNCH a dobrovoľníkoch sa dočítate na str. 4-5.

(Ik), foto: J. Jasečková

V. Druga hovoril o brigádach a dobrovoľníkoch. On sám je autorom či spoluautorom jednotlivých trás a náučných tabúl, získal viacero grantov a odpracoval najviac brigádnických hodín.

„Kováčvie domček“ už v novom, modrom šate, opravený a vybielený aj zvnútra. O postupe prác informuje Z. Drugová na str. 11.

Foto: J. Kohárová

Športový areál nesie meno V. Lustiga

Takto pred rokom sme v novinách spomínali na V. Lustiga, učiteľa, ktorý sa aktívne venoval športu aj divadlu. Valné zhromaždenie TJ rozhodlo o pomenovaní športového areálu jeho menom, a venovalo mu tiež pamätnú tabuľu, ktorá je umiestnená na budove TJ. Odhalili ju 28. júla 2012 pri príležitosti I. ročníka Memoriálu T. Kubiša jeho synovia, Igor a Boris Lustigovci v prítomnosti jeho bývalých žiakov, spoluhráčov i kolegov zo športového zväzu, kde dlhé roky pôsobil.

Text a foto: (Ik)

VYBERÁME ZO ZASADNUTÍ OBEČNÉHO ZASTUPITEĽSTVA (ObZ)

Úplné znenia uznesení nájdete na:
www.malachov.sk – Samospráva – Obecné zastupiteľstvo – Zasadnutia

Na XII. zasadnutí ObZ v Malachove dňa 17. 5. 2012 ObZ

- Schválilo úpravu rozpočtu na rok 2012 – rozpočtové opatrenie č. 1/12. Toto rozpočtové opatrenie obsahuje presun finančných prostriedkov v časti mzdy z položky tarifný plat na položku osobné ohodnotenie vo výške 1760 Eur. Na odkúpenie pozemku od p. Horskej presúva z položky vodné a stočné 150 Eur, z položky poštové a telekomunikačné služby 300 Eur, z položky všeobecný materiál 150 Eur a z repre 500 Eur na položku nákup pozemkov.
- Schválilo zrušenie uznesenia č. IX/1 z 27.10.11 o odpredaji pozemku pre I. Deáka, časť parcely E č. 1778/1 z dôvodu odstúpenia záujemcu o kúpu na základe administratívnych prekážok.
- Vzalo na vedomie informáciu o činnosti obecného úradu, ktorú predniesol starosta obce.

Na XIII. zasadnutí ObZ v Malachove dňa 28. 6. 2012 ObZ

- Schválilo záverečný účet obce za rok 2011.
- Vzalo na vedomie stanovisko hlavnej kontrolórky obce Ing. Benickej k záverečnému účtu obce za rok 2011, v ktorom ho odporučila na schválenie.
- Schválilo VZN č. 93/12 o poskytovaní opatrovateľskej služby. Nové VZN zjednodušuje prehľad o platbách za jednotlivé činnosti v rámci opatrovania – úhrada bude za 1 hod činnosti. Tiež upravuje spoluúčasť opatrovaného a obce na financovaní a ekonomicky oprávnené náklady na opatrovanie.
- Vzalo na vedomie informáciu o odpadovom hospodárstve obce. Starosta oboznámil prítomných s možnosťou zmeny v systéme odvozu odpadu z obce, kde by jeden odvozca odvážal z obce všetok odpad, t.j. všetky vyseparované zložky ako aj bežný domový odpad a účtuje si poplatky podľa hmotnosti vyvezeného odpadu, čo by malo byť finančne pre obec výhodnejšie. Starosta zistí podmienky verejného obstarávania a na najbližšom zastupiteľstve bude informovať o spôsobe verejného obstarania v danej veci.
- Schválilo Zaradenie centra voľného času Tlačiarik do siete škôl a školských zariadení v zmysle zákona 596/2003 Z.z.

Informácie o termínoch zasadnutí obecného zastupiteľstva s návrhom programu rokovania sú zverejňované na úradnej tabuli, na www.malachov.sk a prostredníctvom obecného rozhlasu. Na úradnej tabuli a internete sú tiež zverejňované texty navrhovaných **všeobecne záväzných nariadení** a schválené **VZN**. Na www.malachov.sk nájdete okrem mnohých ďalších informácií o obci aj rozpočet obce, **zmluvy**, **faktúry** a **objednávky** OÚ Malachov. Sledujte stránku www.malachov.sk, postupne tu budú pribúdať ďalšie informácie, ktoré má obec povinnosť zverejňovať podľa Zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Podnety k obsahu stránky zasielajte na starosta@malachov.sk, prípadne kubisova@gmail.com. (lk)

OZNAMY OÚ

Podakovanie

Obecný úrad ďakuje v mene všetkých občanov pani Anke Klačanovej a pani Jolane Oravcovej za úpravu pamätníka padlým v I. svetovej vojne, o ktorú sa postarali z vlastnej iniciatívy. Malou čiastkou prispel na materiál aj Obecný úrad, ostatné si zabezpečili vyššie menované sami.

Určite im patrí veľké podakovanie.

Zvyšná časť pietnej plochy aj s pamätnou tabuľou padlým v SNP sa bude upravovať po prípadnom získaní financií z grantového programu SPP, ktorý pripravil RNDr. Vladimír Druga.

Práce na kanalizácii a miestnych komunikáciách

Na základe dohovoru s realizátorom stavby Malachov – Kanalizácia II. etapa a realizátorom stavby „Rekonštrukcia miestnych komunikácií – Malachov“ sa budú asfaltovať miestne komunikácie od 17. 9. 2012 a to nasledovne:

- hlavná cesta od zastávky Strelec po križovatku pred Bukvajov,
- celá Banícka ulica – t.j. začiatok, okolo Bujačiarni, okolo domu pána Plaja až po dom pána Drugu,
- Banícka po dom pána Klimenta,
- Banícka od domu pána Gálusa po dom pána Bukvaja,
- ulica Bučinová od mostu po ihrisko a dom pána Lukáča.

Po vybudovaní kanalizačných prípojek a prechodov cez potok po dom pána Bukvaja sa bude pokračovať v realizácii hlavnej vetvy kanalizácie až po SKI-centrum, kým to dovolí počasie. Koniec stavby je stanovený na koniec roku 2013.

Svojho životného jubilea sa nedožil

Ján Snopko († 16. 6. 2011), bývalý starosta obce, by bol 10. júla 2012 oslávil 60 rokov. Venujme spomienku mužovi, ktorý sa neváhal vzoprieť rozhodnutiu, ktoré malo poškodiť Malachov (o plánovanom umiestnení skládky KO v Ortútoch sme písali v čísle 3/2011) a vziať na seba zodpovednosť za obec v súvislosti s jej odčlenením od Banskej Bystrice. Ako spomína Emília Snopková, nikto sa do funkcie starostu nehrnul, lebo problémov bolo veľa. Stále hrozilo umiestnenie skládky (konečné rozhodnutie padlo až v roku 1996, teda takmer 5 rokov od prvých krokov proti týmto plánom.) Obec nemala vodovod ani plyn, nebolo tu riadne telefonické spojenie, a obecný úrad fungoval bez vody, tepla či sociálnych zariadení celých 10 rokov. V škole sa obnovilo vyučovanie v roku 1994, v septembri 1995 začal pracovať Malachovček, v rokoch 2001-2002 sa uskutočnila vnútorná rekonštrukcia kultúrneho domu a výrazne sa zlepšili aj pracovné podmienky na obecnom úrade. Bolo treba riešiť aj dôsledky prírodných pohrôm, ktoré postihli Malachov. J. Snopko pôsobil vo funkcii starostu do roku 2006. Jeho manželka Emília naňho spomína takto:

„Janko Snopko bol veľmi pracovitý človek. Práca starostu ho bavila. Oblek, v ktorom chodil vybavovať finančné prostriedky do Bratislavy, sa nehanbil vymeniť v Malachove za obyčajné montérky, aby pomohol všade tam, kde ho ľudia a obec potrebovali. Rád sa s ľuďmi porozprával, vypočul ich a hľadal riešenie pre ich problémy. Janko Snopko – ČLOVEK s úsmevom na tvári navždy zostane v našich spomienkach.“

Spolu s rodinou si s vďakou a úctou na nášho starostu spomíname aj my. Česť jeho pamiatke!

Za OÚ v Malachove – L. Kubišová

Inaugurácia starostu J. Snopku a 10 poslancov dňa 5. 3. 1993. Foto: archív E. Snopkovej.

Hlasovali sme

Projekt výstavby historického náučného chodníka na staroveké hradisko nad Malachovom bol medzi projektmi, ktoré mohla verejnosť podporiť hlasovaním na www.sppolocne.sk. Nadácia SPP podľa toho rozdelila prostriedky určené na podporu občianskych rozvojových aktivít v regiónoch Slovenska. Hlasovanie bolo ukončené 19. 8. 2012 a náš projekt, žiaľ, nezískal dosť hlasov na to, aby získal grant.

Všetkým hlasujúcim ďakujeme! (lk)

Požiadajte o zasielanie obecných informácií e-mailom

OÚ Malachov umožňuje občanom, aby informácie, ktoré sú vyhlasované prostredníctvom obecného rozhlasu, a netýkajú sa bezprostredného predaja v obci, dostávali záujemcovia prostredníctvom e-mailových správ. Ak máte o túto službu záujem, pošlite e-mail na adresu ou@malachov.sk a do predmetu správy napíšte: ODOBERANIE E-OZNAMOV.

Z činnosti OZ Malachovská škola

Našou hlavnou aktivitou túto jar a leto bola propagácia kompostovania a výstavba kompostoviska v záhrade ZŠ s MŠ v Malachove.

V rámci projektu „**Naučme sa kompostovať**“ sme zorganizovali brigádu, počas ktorej sme postavili kompostovisko, vykosili celú školskú záhradu, podvrhli všetok odpad z ostrihaných kríkov a stromov a vysadili sme do pripraveného kompostu v drevenej debničke v pivnici tzv. kalifornské dážďovky. Deti ich mohli pozorovať a po čiasťom prezretí kompostu vonku sme ich mohli neskôr preložiť tam. Tieto dážďovky sú výnimočné tým, že produkujú vysoko kvalitný humus a množia sa niekoľkonásobne rýchlejšie ako obyčajné dážďovky, takže kompost dokážu spracovať o to efektívnejšie. Vo veľkom kompostovisku sme im vyčlenili menšiu časť, do ktorej sa bude prehadzovať už čiastočne prezretý „materiál“ – t.j. nie čerstvá tráva ani listy, po pridaní ktorých dochádza vo vnútri kompostu k „tleniu“ a veľmi vysokej teplote.

Treba dbať aj na primeranú vlhkosť tejto časti kompostu, aby nedochádzalo najmä v letných mesiacoch ku vysušeniu substrátu. Dno v tejto časti sme zabezpečili voči hľadavcom a iným živočíchom zajačím pletivom a perforovanou fóliou. Dúfame, že sa tam dážďovkám bude dariť a záujemcovia si z nich budú môcť odnieť aj do svojich vlastných kompostovísk.

Z grantu **Slovak Telekomu, a.s. a nadácie Pontis vo výške 1000 Eur** sme zakúpili drvič záhradného odpadu, motorovú kosačku, materiál na výstavbu kompostoviska, deti v škole dostali farby a výkresy, zakúpili sme informačné letáky o kompostovaní a výstavbe kompostoviska, ktoré deti MŠ rozdávali Malachovčanom počas svojich prechádzok a zabezpečili sme aj občerstvenie počas brigády. Deti MŠ spolu s pani učiteľkami vytvorili názornú pomôcku – plagát kompostoviska, ktorý sme prezentovali počas veľkonočnej výstavy v KD a teraz je v rámci propagácie kompostovania umiestnený na informačnej tabuli pred obchodom COOP Jednota.

Našou ďalšou aktivitou bola **pomoc pri organizácii Otvorenia MNCH dňa 19. 5. 2012**. Za pomoci Lýdie Necpalovej sme pripravili cestu po stopách ortútskych škriatkov a prispeli sme aj finančne na odmeny pre deti, ktoré túto trasu absolvovali. Bolo ich 114! Vecnými cenami prispela aj rodina Barteltová a Phoenix Zeppelin Caterpillar, s.r.o. Ďakujeme všetkým dobrovoľníkom, ktorí sa podieľali na realizácii tejto aktivity. Veľká vďaka patrí aj pani riaditeľke ZŠ s MŠ Kataríne Cholvádovej a vedúcej školského klubu detí Anke Ťažkej, s ktorých pomocou a vedením vytvorili deti originálny plagát k otvoreniu MNCH a takisto podmanivé predstavenie, ktoré predviedli v rámci programu.

Veríme, že aj takto sme dali najavo, že škola má v obci svoje opodstatnenie, a to nielen kvôli samotným žiakom, ale aj pre ostatných, všetkých, ktorým záleží na tom, ako sa nám tu spolu žije a bude žiť. Preto, aj keď nie ste priamo spojení so školou, **prosíme vás o podporu** – napríklad tým, že navštívite vystúpenia žiakov v KD, odovzdáte v škole starý papier, alebo sponzorsky či prácou prispějete k zveladeniu prostredia v škole. Sme si istí, že to prinesie svoje ovocie a deti vám to nezabudnú.

Zároveň ďakujeme za všetku doterajšiu pomoc a podporu, Ondrejovi Dobrotovi a Miroslavovi Bárdimu za škriatka Čúdeníka a tiež všetkým, ktorí na náš účet poslali 2 % zo svojich daní. K 6. 8. 2012 nám prišlo **1 784,27 Eur** a všetky budú použité na opravu telocvične, ktorá môže slúžiť všetkým Malachovčanom.

Luba Kubišová, predsedníčka OZ MŠ

KOMPOSTOVANIE

Prečo by sme mali kompostovať a nie spaľovať? Spaľovanie je pre prírodu veľmi NEBEZPEČNÉ. Aj jedna iskierka môže v lese vytvoriť lesný požiar. Keď sa raz zapáli, ťažko ho uhasiť. Preto radšej odpady z prírody kompostujeme. Napríklad suché listie, šišky, vetvičky a suché konáre. Budeme mať dobré hnojivo pre našu pôdu a vyrastie nám lepšia zelenina.

Michal Žiljak a Tomáš Bednár 4.roč.

Doma som sa naučila, že kompost je zdravý ako hnojivo. Potešila som sa, keď nám začali rásť kvety a kríky.

Naša zem je zdravá, keď sa s kompostom hráva.

Julka Hanzelová 3.roč.

Prečo pálime odpady? Môžeme ho predsa kompostovať. Kompost je dobrý na to, že pomáhame sebe aj prírode. Môžeme ním posypať zeleninu namiesto umelého hnojiva. Do kompostu patria aj dážďovky. Prevzdušňujú ho.

Naša Zem je zdravá, keď má kompost rada.

Jazmínka Venderlová 3.roč.

Čo je to kompost? Kompost je prírodné hnojivo. Skladá sa so šúpiek ovocia, zeleniny, zhnitých potravín. Nesmú tam ísť šupky z citrusových plodov! Patrí tam suché listie, tráva, konáre, piliny. V našej škole sme dali do kompostoviska kalifornské dážďovky. Kompostujeme, hnojíme a máme zdravšiu zeleninu.

Matúš Kapusta 4.roč. a Paťo Zádrapa 3.roč.

V škole sme sa naučili, prečo je dôležité kompostovanie. Do kompostoviska patria šupky z ovocia, zhnité ovocie a zelenina, pokosená tráva, konáre, suché listie a piliny. Patria tam aj kalifornské dážďovky, ktoré prekrývajú a vytvárajú kompost. Aj my máme v škole veľmi pekné kompostovisko. Pomohli ho vyrobiť rodičia, pani učiteľky a žiaci. Tety kuchárky nám každé ráno dávajú odpady zo školskej kuchyne, aby sme ich doň vysypali. Veľmi sme šťastní, že sa nám kompostovisko podarilo. Ďakujeme rodičom a pani učiteľkám. Keď budeme z neho používať hnojivo, naša zelenina bude zdravšia a chutnejšia.

Dominika a Dianka Necpalové 4.roč.

Kompostovanie? Čo to vlastne je? Ja už to viem. Kompostovisko sme urobili na zadnom dvore v školskej záhrade. Cez prestávku naša služba ide doň vyhodiť odpady – napríklad ohryzok, šupku z banána. Ale pozor! Nemôžeme tam dávať citrusové plody. Do nášho kompostoviska doniesli kalifornské dážďovky. Ony zlepšujú kompost. A to je všetko. Teraz používame kompostovisko a zlepšili sme krajinu.

My už kompostujeme. Už nechceme dýchať dym zo spaľovania. A čo Vy?

Čo sú Malachovské náučné chodníky – Banská cesta?

- 3 tematicky odlišné náučno-rekreačné trasy, spolu asi 10 km
- 17 veľkoplošných náučných tabúl
- 1 orientačná tabuľa – mapa zaujímavostí doliny

► **Čierno značkový Banský chodník**, vedúci priamo po ťažobných oblastiach ortútskych baní na ortuť (koncom stredoveku najväčších v Európe!) s mnohými viditeľnými pozostatkami povrchových baní aj podzemných štôlní v divokom zalesnenom teréne.

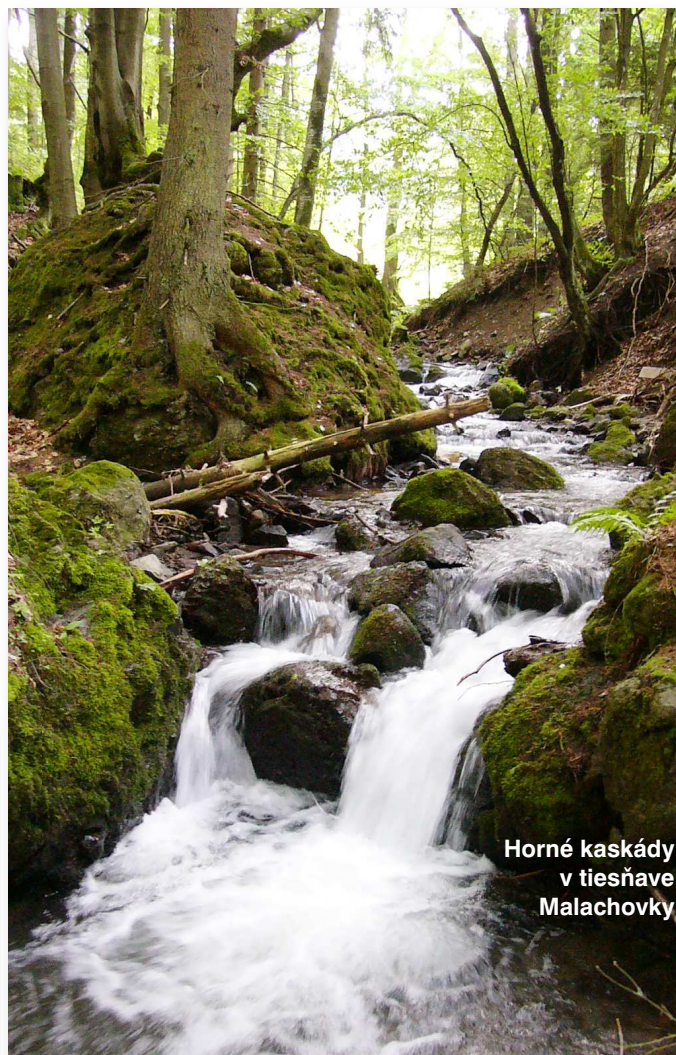
► **Zeleno značkový Prírodovedný chodník** s novoobjavenými zaujímavosťami ako Prales Horná skala (zachovalejší ako susedný Badínsky prales), Ľadové diery (mikroklimatická anomália spôsobujúca aj výraznú vegetačnú inverziu a ľadové útvary aj v horúcich májových dňoch), znova sprístupnené Orútske jazierko, ale aj menšie geomorfologické zaujímavosti hneď pri rekreačnej lúke ako Malachovský vodopád, Tiesňava Malachovky či malé kamenné more.

► Najpohodlnejšou trasou je **červeno značovaná Rekreačná dolina** s asfaltovou („cyklistickou“) lesnou cestou vedúcou popri horskom potoku od „opekačkovej“ rekreačnej lúky so sedeniami popri lavičkách a studničkách na horské lesné lúky.

Ďalšie dve pripravované prírodno-historické trasy: Historický chodník cez staroveké hradisko Hrádok a historická horská Poštová cesta z „medenej“ Bystrice do „zlatej“ Kremnice cez Tri kríže a Hostinec.

Na prírodovednom chodníku si možno oddýchnuť aj na lúčke pred lesníckou chatou na Grofovom obeđe.

Horné kaskády v tiesňave Malachovky

Dobrovoľnícke práce na Malachovskových náučných chodníkoch 2011 // 2012

(okrem skautov, brigádujúcich na revitalizácii Orútskeho jazierka)

Bárdi Miro 6+15+5+4+3+3+5= 41 // 15+16+3=34 // spolu 75 hodín

Bárdiová Marianna 5

Bedrik Matúš 4+1+7= 12

Bodová Lýdia 5

Brieda Miro 3+5+2+4+7+6+3=30 // 7+8+1+9+2+3=30 // spolu 60 hodín

Briedová // 7 h

Brieda Radko 5+2=7

Brieda Martin ml. 5

Bukvaj Miro 4+7=11 // 6 // spolu 17 hodín

Bukvajová Jarka // 7 h

Bystrianský Ján st. 4 h

Čieľ Ondro ml. 4 h

Dobrota Peter 4 h

Dobrotová Mária 5 h

Druga Vlado 6+10+10+3+5+3+2+1+2+2+4+7+4+9+7+6+3+3+4+3+7+9+5+6=121 // 7+2+8+3+7+16+2+5

+11+9+8=78 // spolu 199 hodín

Drugová Zuzka 15+3=18 // 3+2=5 // spolu 23 hodín

Druga Ondro 3+2+1+3+4=13 // 2+7+3=12 // spolu 25 hodín

Druga Matúš 3 // 1 spolu 4 hodiny

Druga Mišo 2+1=3 h

Gajdošovci Roman 3 h

Gajdošovci Juraj 3 h

Georgiev Ján // 7 h

Georgievová Anna // 7 h

Gregor Matúš 1

Galko Miloš 4+4+3+3+9=23 // 5+3=8 // spolu 31 hodín

Homola Juraj 3

Jasečko Vladimír 5

Klačan Miro 2

Kontra Marek 5

Klesniaková Anka 4

Koreš Lukáš 4+7=11

Krnáčová Jana 5

Kubiš Peter 4+7+4=15

Ličko Roman 4+5=9

Nikšič Jozef 5+4+7+7+6+7=36 // 7+8+5+11+9+3=43 // spolu 79 hodín

Oravec Jano (Baníčka 77) 3+4=7

Oravec Jano Baníčka 86 4+2+4+7+6+7=30 // 3 // spolu 33 hodín

Oravcová Elena // 7 h

Oravec Noro 7

Oravský Andrej 7+9+6=22

Perončík Ivan 4+7=11

Plaj Jozef ml. 5

Terem Palko 3+5+4+2+4+7+6+7+9=47 // 7+8+5+11+9+3=43 // spolu 90 hodín

Zádrapová Erika 5

Zádrapa Patrik 5

Spolu 45 brigádujúcich dobrovoľníkov a 853 neplatených dobrovoľníckych hodín!

Z týchto 853 hodín odpracovalo 503 hodín len 5 ľudí (každý

nad 60 hodín!): **Vlado Druga** 199, **Palko Terem** 90, **Jožo Nikšič** 79, **Miro Bárdi** 75, **Miro Brieda** 60.

Vyššie 20 hodín odpracovalo ďalších 5 ľudí: **Jano Oravec (Baníčka 86)** 33 hodín, **Miloš Galko** 31, **Ondrej Druga** 25, **Zuzka Drugová** 23, **Andrej Oravský** 22 (spolu 134 hodín).

Kronika brigád 2011

máj-júl: prerezanie nových trás chodníka okolo Ortútskeho jazierka, osadenie drevených smeroviek – 6 hodín, Miro Bardi, Vlado Druga.

júl-október: značenie troch trás náučného chodníka – Vlado Druga, Zuzka Drugová – asi 15 hodín.

29. 8. – 4 až 10 h – vytvorenie prístupových chodníkov a odkrytie portálu štôlny nad Krvavou studničkou, vykosenie zarastajúceho dolného konca lúky krovinozom – Vlado Druga, Roman Ličko, Peter Kubiš, Ondro Druga.

1. 9. – 3 h – 6 ľudí: kopanie základových jám pre orientačnú tabuľu NCH, rázcestník, turistické sedenie a kláty – Miro Brieda, Vlado Druga, Roman Gajdošovci, Gajdošovci st., Jano Oravec (Banická 77), Paľo Terem.

10. 9. – 5 h – 18 ľudí: hrabanie a kopanie chodníka nad Krvavou studničkou, kopanie základov a zabetónovanie turistického stola, lavíc a klátov okolo nových ohnísk na rekreačnej lúke, odpílenie a odpratanie konárov zo stromov zvalených na chodník – Vladimír Druga, Miroslav Bardi, Marianna Bardiiová, Miroslav Brieda, Jana Krnáčová, Erika Zádrapová + syn, Jozef Nikšič, Roman Ličko, Juraj Homola, Mária Dobrotová, Lýdia Boďová, Pavol Terem, Brieda Martin, Brieda Radko, Marek Kontra, Jozef Plaj ml., Vladimír Jasečko (otec Lubky Kubišovej).

14. 9. Krvavá studnička – 4 h – 6 ľudí – odkopanie terasy pre tabuľu pri studničke, vykopenie jám pre 2 náučné tabule a 1 lavičku, zabetónovanie lavičky a kotvenia tabule – Jano Oravec, Miro Bukvaj, Jožo Nikšič, Matúš Druga, Vlado Druga, Paľo Terem.

23. 9. Pod Skalkou – 2 h – 3 ľudia: odkonárenie 2 stromov, vykopenie základov pre náučnú tabuľu a rázcestník pri Masarikovi – Ondro Druga, Mišo Druga, Vlado Druga.

24. 9. – Ortútske jazierko – 1 h – odnesenie 2 kmeňov k ceste – Ondro Druga, Mišo Druga, Vlado Druga + cca 10 skautov.

Pod Skalkou + Krvavá studnička – 2 h – osadenie 2 stojanov pre náučné tabule – Rado Brieda, Miro Klačan, Vlado Druga.

26. 9. – 2 h – 4 ľudia: odtiahnutie kmeňov od jazierka na nástupné miesto NCH na rekr. lúke – Jano Oravec, Miro Brieda, Paľo Terem, Vlado Druga.

28. 9. – 4 h – 12 ľudí: osadenie nosiča náučnej tabule v bani nad Krvavou studničkou, dobetónovanie základov v nástupnom mieste NCH na rekr. lúke a na rázcestí pri Masarikovi, odkôrenie 2 stromov a premostenie potoka na spodku rekr. lúky – Paľo Terem, Jano Oravec Banická 86, Miro Brieda, Jano Oravec Banická 77, Jano Bystriansky st., Vlado Druga, Matúš Bedrik, Peter Dobrota, Ivan Perončík, Koreš Lukáš + Ondro Čieľ ml. + Klesniaková Anka.

1. 10. – 12 ľudí, 3 až 7 h: Naimpregnovanie tabule na Krvavej studničke, vykopenie chodníka nad štôľňou, vyhrabanie lesného chodníka vo Veľkej dobývke – Matúš Bedrik, Lukáš Korec, Ivan Perončík, Andrej Oravský, Noro Oravec.

Pod Skalkou: Opevnenie brehu potoka nad altánkom – Matúš Gregor (s bagrom), Matúš Bedrik. Nová lávka cez Malachovku – Peter Kubiš, Jožo Nikšič, Vlado Druga. Vykopenie a vyhrabanie lesného chodníka na lesné bralo Skalka – Ondro Druga, Zuzka Drugová.

15. 9. až 5. 10.: kreslenie a maľovanie drevených smeroviek na rázcestiach – Miro Bardi – 15 h.

15. 9. až 5. 10.: rezanie a impregnovanie drevených smeroviek na rázcestiach – V. Druga – 10 h.

6. 10. – 4 h: osadenie drevených smeroviek na rázcestiach – Miro Bardi, Vlado Druga.

15. 10. – skauti + Vlado Druga – 9 h: prehradenie odtoku z Ortútskeho jazierka agátovou prehrádzkou.

21. 10. – 6 ľudí – 7 h: zabetónovanie stojana náučnej tabule Pod Skalkou, zabetónovanie 4 lavičiek pri studničkách Krvavá a Mozoľovo, na Ortútoch pod rampou a na lúke Fišiarica, vystuženie zábradlia nového mostíka cez potok. Paľo Terem, Jano Oravec Banická 86, Miro Brieda, Miro Bukvaj, Jožo Nikšič, Vlado Druga.

3. 11. – 5 ľudí – 6 h: zabetónovanie 4 lavičiek na Skalke, Na križi, vykopenie jám pre náučné tabule Kamenné more, Tiesňava, Vodopád (tu aj zabetónovanie). Paľo Terem, Jano Oravec Banická 86, Miro Brieda, Jožo Nikšič, Vlado Druga.

4. 11. – 3 h: osadenie drevených smeroviek na rázcestiach – Miro Bardi, Vlado Druga.

11. 11. – 3 h: osadenie drevených smeroviek na rázcestiach – Miro Bardi, Vlado Druga.

14.-15. 11. – Miloš Galko – 4 h: vykopenie jám pre náučné tabule Mitteren-štôľňa, Fišiarica a pre rázcestníky Záhradisko a horáreň.

19. 11. – 4 ľudia – 4 h: vykopenie jám pre náučné tabule Grófov obed, Ladové diery a 4 rázcestníky na pršianskej zväžnici. Miloš Galko, Peter Kubiš, Ondro Druga, Vlado Druga.

24. 11. – 2 ľudia – 3 h – Galko, V. Druga: Vykopenie jám pre náučné tabule pod Nemečným vrchom.

25. 11. – 6 ľudí – 7 h – Oravec, Terem, Galko 3, Nikšič, V. Druga, Miro

Brieda 3: zabetónovanie jám a kotvenia pre 9 tabúl a 6 rázcestníkov z POD – pri asfaltke.

26. 11. – 4 ľudia – 9 h – Oravský, Terem, Galko, V. Druga: zabetónovanie jám a kotvenia pre 9 tabúl a 6 rázcestníkov z POD – v krkahládoch.

5. 12. – 2 ľudia – Bardi, V. Druga – 5 h: montovanie 5 prístreškov – pri asfaltke.

6. 12. – 2 ľudia – Oravský, V. Druga – 6 h: montovanie 4 prístreškov – v krkahládoch.

Kronika brigád – jar 2012:

25. 4. Dovož a betónovanie tabúl v doline: V. Druga, Terem, Brieda, Nikšič 7 h, Bukvaj 6 h.

27. 4. Spevnenie brehu Ortútskeho jazierka, impregnácia tabule: V. Druga, O. Druga, 2 h.

28. 4. Dovož a betónovanie tabúl na Pršianskej zväžnici – V. Druga, Terem, Brieda, Nikšič 8 h, O. Druga, J. Georgiev, A. Georgievová 7 h.

28.-29. 5. Maľovanie drevených smeroviek, M. Bardi – 15 h.

2. 5. Natieranie drevených tabúl, V. Druga, Z. Drugová – 3 h.

3. 5. Natieranie drevených tabúl, Briedová, Oravcová, Bukvajová, V. Druga – 7 h, Brieda 1 h.

4.-5. 5. Záverečná šroubovačka, Bardi, V. Druga po 16 h, O. Druga 3 h, Matúš Druga 1 h – pripevnenie 12 plastových tabúl, spevnenie 9 drevených tabúl.

12. 5. Značkovanie Prírodovedného chodníka, V. Druga, Z. Drugová – 2 h. Stavanie latrín na rekreačnej lúke – východisku náučných chodníkov:

14. 5. – V. Druga, Nikšič, Terem, Galko – 5 h

15. 5. – V. Druga, Nikšič, Terem – 11 h, Brieda – 9 h

17. 5. – V. Druga, Nikšič, Terem – 9 h, Brieda – 2 h

18. 5. – V. Druga – 8 h, Nikšič, Terem, Brieda, Galko, Oravec, Bardi – 3 h

Autori odborných prác (platené z grantových projektov):

Vyhotovenie drevených konštrukcií krytých šindľom pre náučné tabule 100 x 140 cm: Dušan Lamper 11 ks, Igor Bedrik 5 ks, Miro Bardi (+ Lubo Hanzel) 1 ks.

Vyhotovenie turistického stola a asi 10 oddychových lavičiek – Jano Druga, Vlado Druga.

Vyhotovenie šindľom krytých smerovníkov zo samorastov – Paľo Terem (+ Jožo Jakubkovič a Peter Plaj) 6 ks.

Vyfrézovanie písma na zhruba 70 drevených smerovkách na rázcestiach – Matúš Ivora.

Odborné grafické práce – návrh a vyhotovenie 17 náučných tabúl, 1 orientačnej turistickej tabule a propagačného mapového a obrázkového materiálu Malachovského náučného chodníka – Vlado Druga, Mišo Druga, firma Media production.

Spoluautori náučných tabúl:

RNDr. Štefan Ferenc, RNDr. Ivan Krizáni a A. Danáková, Ing. Marián Jasík, RNDr. Andráš, Ing. Jaroslava Drábová, RNDr. Lenka Sedliaková, Mgr. Sylvia Cochová, Ing. Vladimír Antal.

Darcovia:

SAŽP – Program obnovy dediny – projekt Realizácia Náučného chodníka Malachovskou dolinou – 7000 Eur.

Slovnaft a Nadácia Ekopolis – grant Zelené oázy – projekt: Revitalizácia Ortútskeho jazierka – 3300 Eur.

Nadácia SPP – grant Dedičstvo regiónov – projekt: Objavme za dedinou slávne stredoveké bane – 2000 Eur.

Rudné bane (Ministerstvo hospodárstva SR) – projekt: Banické náučné tabule – 1500 Eur.

Nadácia Dexia banky – grant Zelené obce – projekt: Nástupné miesto Malachovského náučného chodníka – 1200 Eur.

BBSK – odbor cestovného ruchu – projekt: Propagačný materiál Malachovského náučného chodníka – 1100 Eur.

Geopark BB – spolufinancovanie projektu Objavme za dedinou slávne stredoveké bane – 540 Eur.

Obec Malachov – spolufinancovanie Programu obnovy dediny – 350 Eur + impregnačný materiál.

Vlado Druga, Paľo Terem, Miro Brieda, Miro Bardi, Jano Oravec (Banická 86), **Martin Pál** – stavebný materiál a doprava, **J. Georgiev** – stavebný materiál, doprava a miešačka, **Jožo Nikšič, Martin Pál, Peter Kubiš** – stavebný materiál.

Ak som si na niekoho nespomenul, ospravedlňujem sa!

Vlado Druga, foto: autor

PS: Podľa júlového rozhovoru s tunajším lesníkom sa po otvorení náučných chodníkov výrazne zvýšila návštevnosť týchto trás.

Život v našej škole

Škola volá

Počas školského roku 2011/2012 sme sa sústredili na plnenie cieľov školy. Zamerali sme sa na rozvoj komunikácie a čitateľskej gramotnosti v materinskom a anglickom jazyku. Veľmi nám pomohla interaktívna tabuľa. Žiaci ju využívali na počúvanie a pozeranie anglických piesní a dialógov aj počas desiatovej prestávky, čím sa jednoznačne zlepšila ich výslovnosť a komunikácia. Interaktívna tabuľa je výborným prostriedkom na využívanie nových metód

a foriem vo vyučovaní, žiaci si ju ovládajú sami a dosahujú lepšie výsledky. Našou výhodou je, že ju máme v triede a zapneme si ju vždy, keď potrebujeme. V počítačovej gramotnosti sa školili aj učitelia počas celého školského roka. Zaujímavé bolo projektové vyučovanie s vytvorením divadla pre otvorenie Malachovského náučného chodníka. Spojili sme v ňom prácu na počítačoch, rozvoj komunikácie, dramatizovanie, environmentálnu a regionálnu výchovu. Celé divadlo vymysleli deti samé a pán Jozef Vinarčík nám urobil hudobnú úpravu a nahrávacie štúdio. Počas celého roka sme viedli deti k športovaniu a zdravému životnému štýlu. 1. júna pre nás Stolnotenistovský klub Malachov zorganizoval stolnotenistovský turnaj. Veľmi sme sa mu potešili a dúfame, že deťom nadšenie pre tento šport vydrží. Organizátorom aj touto cestou ďakujeme.

V roku 2012 sme sa zapojili do Združenia škôl s rozšíreným vyučovaním regionálnej výchovy a ľudovej kultúry. Akreditáciu pre členské školy združenia je možné získať po splnení minimálne

siedmich podmienok z desiatich, ktoré sú dominantnými pre napĺňanie cieľov združenia. Ich výber je individuálny. Akreditácia sa udeľuje raz ročne na výročnej vedeckej konferencii, kde sa zároveň prijímajú aj nové členské školy. Po úspešnom zvládnutí vybraných podmienok a prezentácii ich činnosti bude školám slávnostne udelený certifikát. My sme sa dohodli plniť tieto podmienky akreditácie:

1. Prakticky aplikovať i mať zapísané v tematicko-výchovno vzdelávacích plánoch integráciu javov regionálnej výchovy.
2. Realizovať aspoň 3 podujatia s tematikou vychádzajúcou z regionálnej výchovy (besedy, vynášanie Moreny, remeselné dielne, uctenie si pamiatky významných osobností kraja a pod.).
3. Realizovať vedomostné súťaže a kvízy z problematiky regionálnej výchovy v rámci školy či regiónu.

4. Vytvoriť metodické materiály s problematikou regionálnej výchovy (napr. pracovné listy, pexeso, projekt).
5. Nadviazať úzku spoluprácu s inštitúciami a organizáciami podporujúcimi myšlienky regionálnej výchovy (Matica slovenská, múzeá, galérie, miestne úrady, knižnice a pod.).
6. Rozvíjať spoluprácu obec – škola – rodina v oblasti regionálnej výchovy (2 podujatia).
7. Posielať príspevky do miestnych či regionálnych periodík a prispievať na webovú stránku združenia (poskytnúť metodické materiály a prezentovať svoju činnosť).

Podrobné aktivity sú uvedené v pláne práce školy.

Školu reprezentovali: Hviezdoslav Kubín – Lucka Púpavová, Slávik Slovenska – Adam Mikšík a Matúš Kapusta, Lupčiansky čítárik – Martin Klačan (3. miesto), Jazmínka Venderlová (1. miesto), Ján Klačan (1. miesto). Musím spomenúť, že veľmi ťažko bolo vyberať medzi štvrtákmi do reprezentácie v speve slovenských

ľudových piesní, pretože všetci spievajú veľmi dobre a na rovnakej úrovni boli štyria, z ktorých by každý mohol súťažiť za našu školu.

Na konci školského roka žiaci anonymne hodnotili našu školu. Z hodnotení vyšli mínusy najmä: chceme krajšie záchody, novú podlahu v telocvični a mreže na okná, novú maľovku v triede, futbalové ihrisko na záhrade. Žiaci hodnotili pozitívne: pani učiteľky, vedia si poradiť so všetkými, ako sa stále hrali, preliezačky na dvore, interaktívnu tabuľu, kompostovisko, školský klub, dobré akcie školy (najmä nátierkový deň, rozlúčka so štvrtákmi, prespávačka), dobré obеды, pokoj pri obedovaní. Žiaci písali voľne, bez štylistických úprav a bez zásahu učiteľa. Vyberáme jednu prácu:

V našej škole je super. Každý rok sme sa tu bavili. V telocvični by sme chceli mať novú podlahu a mreže na oknách. Na učebniach by sme chceli mať inú farbu. V kuchyni varia celkom dobre a na jeme sa tam v klude. Keď vojdeme do záhrady, tešíme sa na šúchalky a kompost. Chlapci by tam chceli futbalové ihrisko. Chceme čistejšie WC-ka. Chceli by sme mať riaditeľské voľno. Sme šťastní, že sme tu mohli byť.

Ľúčime sa so štvrtákmi: Tomášom Bednárom, Michalom Žiljakom, Dadkou Hózovou, Diankou Necpalovou, Dominikou Necpalovou, Matúšom Kapustom a Jankom Klačanom. Všetkým želáme dobrý štart v novej škole, aby ukázali to najlepšie, čo v nich je.

K. Cholvádová

foto: K. Cholvádová, A. Ťažká

Obr. 1: Využitie interaktívnej tabule.

Obr. 2: Ideme na Malachovský náučný chodník.

Obr. 3, 4: – Divadlo Nevychovánkovia, ktoré sme pripravili pri príležitosti Slávnostného otvorenia MNCH.

Obr. 5: Súťaž o NAJ ŽIAKA vyhrali Matúš Kapusta a Dida Necpalová.

Obr. 6: Slávik Slovenska. Zaspievali si s nami aj členky o.z. KD Malachovčan. Na heligónke nás už tradične sprevádzal pán Filipko.
Obr. 7: Gymnastický štvorboj. Víťazi – Dida, Julka, Paťo, Michal.

Správy z MŠ

Na konci školského roka sme zorganizovali výlet na farmu v Banskej Belej, odkiaľ k nám chodia naše poníky. Spolu s rodičmi sme tam strávili nádherný deň plný zážitkov.

Školský rok sme v MŠ ukončili vymaľovaním našich priestorov za pomoci ochotných rodičov nielen súčasných žiakov, ale aj detí, ktorí k nám nastúpia až v septembri. Všetkým za ich pomoc veľmi ďakujeme.

O bezplatné vymaľovanie priestorov celej MŠ sa postarali Radoslav Pšenák a **Marek Ďurica**.

Brigáda pred maľovaním: M. Sláviková, S. Rajnohová, R. Ličko, P. Kubiš, M. Kršáčok, J. Dobrota (Diankin ocko), **T. Kapusta**.

Brigáda po maľovaní – upratovanie: M. Sláviková, E. Necpalová, Z. Klačanová, M. Dutková, S. Rajnohová, M. Rajnoha, M. Steinsdorferová, M. Steinsdorfer, J. Barteltová, A. Bartelt, J. Kohárová, M. Kršáčok, L. Kubišová, M. Galková, **R. Kapustová, L. Briedová, S. Ďuricová**.

Rozlúčili sme sa deťmi, ktoré od septembra nastupujú do 1. roč. ZŠ: Tamarka Steinsdorferová, Larka Semeniková, Alexander Csala, Matej Kršáčok. Všetkým želáme veľa úspechov, dobré pani učiteľky a nových kamarátov.

Dávidkovi Horváthovi prajeme, aby sa mu páčilo v očnej MŠ v Banskej Bystrici.

Nové deti, ktoré budú navštevovať MŠ v šk. r. 2012/2013: Filip Zlevský, Martin Kapusta, Lilien Ďuricová, Juraj Murányi, Dominik Dutka, Marko Pál, Dávid Dobrota.

V tomto školskom roku bude MŠ navštevovať 34 detí – všetky sú z Malachova, z dôvodu nedostatku priestorov sme nemohli umiestniť 2 ďalších záujemcov.

Učiteľky MŠ tento školský rok: Mária Sláviková, Dana Benčíková, Mgr. Lenka Tóthová, Mgr. Martina Šariská. Mgr. Janke Kašperovej a Mgr. Simone Rajnohovej ďakujeme za ich doterajšiu prácu a prajeme im veľa radosti na materskej dovolenke.

Aj v tomto školskom roku bude pokračovať projekt **Poníky naši kamaráti**, takisto aj **krúžok flauty** pod vedením Mgr. Simonky Rajnohovej – Ovečka Evička a jej flautička. Od septembra by sme sa chceli v spolupráci s územným spolkom SČK v Banskej Bystrici zapojiť do **projektu Evička nám ochorela** – zameraný na získanie základov poskytovania prvej pomoci u detí predškolského veku.

Tešíme sa na všetky deti a dobrú spoluprácu s rodičmi aj tento školský rok!

M. Sláviková

Osobnosti a udalosti

O SNP s priamym účastníkom Jánom Šteinsdorferom

Pri príležitosti 68. výročia vypuknutia SNP sme sa porozprávali s Jánom Šteinsdorferom, nositeľom Rádu slovenského národného povstania II. triedy a ďalších vyznamenaní, ktorý sa Povstania zúčastnil najskôr ako vojak Československej armády a neskôr ako partizán.

Ján Šteinsdorfer sa narodil v Malachove 28. 7. 1921. Vyučil sa za stolára v Továrni pre nábytok Sedilek a spol. V roku 1941 narukoval na základnú vojenskú službu k II. letke v Spišskej Novej Vsi, v máji 1942 odišiel s letkou ako šofér na letisko do Lvova na Ukrajinu, kde zotrval do októbra 1942. Jeho jednotka zabezpečovala poštové zásielky, ktoré boli zasielané zo Slovenska vojakom na východnom fronte. Ján Š. spomína, že vojakom bolo možné poslať balík o hmotnosti najviac 1 kg, z čoho väčšinu tvorili cigarety, ktoré bolo možné vymeniť za čokolievky. Sám nefajčiar si takto priplešoval k strave, lebo tá na nemecký spôsob mu veľmi nechutila. Vo Lvove sa podľa vlastných slov prvýkrát stretol s partizánmi a vojakmi brigády kpt. Jána Nálepku. SNP sa zúčastnil najskôr ako vojak u pomocnej letky Leteckej školy v Banskej Bystrici. Ešte pred vypuknutím SNP vyvážal zbrane a munície z Pršianskeho skladu a letiska Tri Duby do Španej Doliny pre kpt. Prístacha, čo bolo súčasťou organizovaných príprav na Povstanie. V priebehu Povstania bol ako gulometčík zaradený do obrany Slobodného slovenského vysielача v B. Bystrici a obrany letiska Tri Duby. Zúčastnil sa bojov s čatou nadpor. Juraja Mešku pri Kríži n/Hronom (dnes Žiar n/Hronom). Pred presilou nemeckých vojsk

jeho jednotka ustupovala na Šajbu, dnešné Strelníky pri B. Bystrici. Tu zotrvali do 20. 10. 1944, keď bola ich brigáda rozpustená. Časť vojakov zajali Nemci a poslali do koncentračných táborov. J. Šteinsdorfer sa s niekoľkými ďalšími bojovníkmi, medzi ktorými bol aj Ján Tymkiv z Malachova, na vlastnú päsť prebýjali domov. Trvalo im to 2 dni, počas ktorých sa museli v daždi skrývať a čakať, aby mohli prejsť cez cesty strážené Nemcami. Problémom bolo aj dostať sa cez Hron, ktorý bol po dažďoch rozvodnený. Nakoniec sa im podarilo prejsť po starom nestráženom moste v Iliashi a cez Vršky popod Pršiansky „magazín“, pri ktorom po nich strieľali Nemci a museli uniknúť aj ich psom, sa dostali do Malachova. Ako hovorí J. Šteinsdorfer, boli mladí a poznali každú skratku domov. Po príchode domov v skorých ranných hodinách mu mama povedala, že je uvedený v zozname nezvestných z frontu, preto sa nemôže doma zdržiavať. V tom čase v Malachove Nemci neboli, tak sa prezliekol do civilu, nabral si proviant a vybral sa do hory, kde sa zdržiavali aj ostatní Malachovčania, ktorí sa nemohli vrátiť domov. Tu sa pripojil k II. oddielu brigády kpt. J. Nálepku, kde bol veliteľom st. lejtinant Georgijevský Valent Alexandrovič. S touto skupinou sa zúčastňoval na prieskumných bojových akciách a tiež na postupnom vyslobodení 64 sovietskych a ostatných zajatcov. Najviac, okolo 30, ich vyslobodili pri stavbe cesty v Podlaviciach, pričom sa k nim pridali aj mladí dôstojníci, ktorí ich strážili. Na toho si JŠ spomína často, lebo po oslobodení, keď boli partizáni v Poprade rozdeľovaní do Červenej armády

Ján Šteinsdorfer ako vojak
Foto – Salón E. Francz, Sp. Nová Ves

a Československej armády, sa o neho už nikto nestaral, ani žiadne papiere mu nik nedal, že sa má na vlastnú päsť pobrat domov. Nebola to jediná z príhod, keď bol človek ponechaný sám na seba, alebo priamo musel čeliť nepriazni vlastných, mnohí takto prišli aj o život, ako vyplýva zo spomienok JŠ.

Ján Š. sa podieľal aj na záchrane troch amerických letcov, ktorí boli zostrelení v oblasti letiska Tri Duby a ukrývali ich obyvatelia Veľkej Lúky pri Zvolene. Odtiaľ ich odvieďli k svojej partizánskej skupine, ktorá bola v tom čase na Sielnickej Polane. Po oslobodení odleteli do Ameriky a sovietski letci, ktorí boli vyslobodení z transportu v Kremnici, do Ruska. Podľa písomného vyjadrenia veliteľa D. Papáka, bol J. Šteinsdorfer spoľahlivým prieskumníkom a viac krát prešiel frontovú líniu pri Zvolene. Previedol vojská Červenej armády cez rieku Hron pri obci Budča do Železnej Breznice. Cez Sielnickú Polanu a Javorovú viedol rumunské vojsko do obce Králiky. Aj pri tejto spomienke JŠ zosmutnie, keď si spomenie na Jožka Bečavera, priateľa, ktorého tu Nemci pri prestrelke zastrelili. Zúčastnil sa bojov o Tri Duby, Sielnicu, Badín, Kremničku, Radvaň a B. Bystricu v prvej línii. Po oslobodení, v apríli 1945, odišiel celý II. oddiel do Popradu, kde boli sovietski občania pridelení k ČA a Slováci ku ČSA. Podľa svojich slov to bolo veľmi rýchle odlúčenie bojových druhov, svojmu sovietskemu veliteľovi nestihol ani ruku podať.

Ako hovorí Ján Šteinsdorfer, pri plnení ich bojových úloh a prežití im pomáhali, že boli dobre zásobení potravinami občanmi Horných Pršian a Malachova. „Potraviny sa nakupovali v obchode u Jána Kollára v Banskej Bystrici a vozili ich do obchodu v H. Pršanoch a do Riečanov, v Malachove sa zhromažďovali potraviny od obyvateľov u Valentov, Oravcov a Mlynárikov – všade tam bol bezpečný prístup z hory. Spojkou pre objednávanie potravín v obchode v Banskej Bystrici bola Mária Riečanová od Zdolinkov z H. Pršian, ktorá chodila do Bystrice každý deň s mliekom, maslom a podobne. Potraviny dovážali do obchodu v H. Pršanoch na špeditórskych koňoch a odtiaľ ich občania vynášali do hory, a to rodina Dobrotová – Anka, Marka

Ondrej Klačan od Judkov (maliar), Ján Šteinsdorfer, Juraj Kartik (Furek) a Jožko Dobrota, december 1944 pri Železnej bráne v Ortútoch (fotil J. Krnáč invalid) – podľa JŠ sa neskôr už fotiť nedalo, sovietski velitelia sa fotiť nechceli vôbec. K ruskej baranici na hlave Jána Š. sa tiež viaže príhoda, mohla ho stáť život, keby ju včas nebol „stratil“.

a Ulka, aj Riečanovci. Pre Malachov bol takouto spojkou Ján Krnáč, ktorý od detstva nemal pravú nohu od nadkolenia a Nemci ho považovali za frontového invalida. Vedel sa veľmi dobre pohybovať na jednej lyži, takže sa aj veliteľ začudoval, keď videl jeho stopu, že čo je to za mašinku. V januári 1945 pri návšteve partizána O. Džugana na štábe brigády na Vtáčniku dostal tento od kpt. Sečanského 360.000 Kčs, z ktorých asi 240.000 Kčs bolo zaplatených Jánovi Kollárovi za dodané potraviny a za ostatné partizáni kupovali bežné potraviny od súkromníkov." Mnoho potravín im dodali ľudia zadarmo. Ján Š. si spomína najmä na tetku Júliu Oravcovú z Malachova, ktorá im vždy dala mlieka aj masla, aj na to, ako nedbala, keď jej muž hovorieval: „žena nerob to, lebo nás tí Nemci vystrieldajú!“.

Ján Šteinsdorfer
ako 90-ročný
foto: J. Mardzin

Ján Š.: „Po obsadení Malachova jedného skorého decembrového rána príslušníkmi gardy a Edelweissu, ktorí hľadali partizánov, bolo z Malachova odvedených do basy asi 60 mužov a 1 žena Júlia Bušovská. Toto nám prišiel oznámiť na Železnú bránu Ján Krnáč invalid. Na základe tohto bolo v štábe rozhodnuté spojiť partizánske skupiny, ktoré by boli schopné čeliť Nemcom. Išlo o partizánsku skupinu zo Starých Hôr a Čremošného pod vedením kpt. Prístacha, ktorého zastupoval Ondrej Kubiš, šofér, a jeho ďalší zástupcovia Valent, Krnáčovci a Pavel Sedliak, ktorí sídlili v Marovie doline. Druhá skupina bola Brigáda kpt. J. Nálepku, oddiel pod vedením st. lejtinanta Georgijevského. Pred Vianocami 1944 prišli do Malachova nemeckí tankisti od Lučenca a rozostavali po dedine strážu. Bolo potrebné zmeniť stretnutie u Valentov na 24. decembra 1944. Bolo rozhodnuté, že Samuel Krnáč, Ondrej Klačan Judko a ja navštívime veliteľa s požiadavkou, že u nás je zvykom po domoch spievať, aby strážu s tým počítali. Zaspievali sme im vianočné piesne. Vypočul nás a spýtal sa nás, či v obci nie sú partizáni. Keď sme povedali, že nie, pozval nás dnu a nalial nám po pohárikú sladkého likéru. My sme mu dali fľašu borovičky. Slúbil, že strážu

Manželia Šteinsdorferovci pri svojom „čeliene“,
august 2012. Foto: L. Kubišová

stiahne, čo aj urobil. Všetko sa dobre skončilo, až na to, že im chlapci odkotúľali dva súdky vína a Maďarom zobrali dve pušky a náboje. Takto mohla pokračovať schôdza 24. 12. Bol vydaný rozkaz pripraviť stretnutie staršieho lejtinanta Georgijevského s partizánmi z Malachova. Stretnutie sa uskutočnilo u Pavla Valentu, ktorého dom bol na vedľajšej ceste pod horou. Celá príprava prebiehala dobre. Bolo postarané o jedlo aj alkohol, na čom mala najväčšiu zásluhu rodina Valentová a Anna Krnáčová, rod. Dobrotová. Rozhovory prebiehali uspokojivo. V izbe u Valentov nad postelami mali obraz Krista v Getsemanskej záhrade. Veliteľ Georgijevskij vždy, keď išiel vypiť vodku, pozrel sa na obraz a prežehnal sa ... K spojeniu skupín nedošlo, Ondrej Kubiš sa nechcel spojiť s partizánskou skupinou staršieho lejtinanta Georgijevského a byť mu podriadený a zachoval si skupinu do oslobodenia.“

Všetci zadržaní občania Malachova sa po menších či väčších peripetiách nakoniec vrátili domov, a okrem mladého Ondreja Homolu, ktorý zahynul pri Čremošnom, a Janka Kováča, ktorý padol ako vojak Slovenskej armády po boku Nemcov, neboli v Malachove iné obete na životoch. Ján Šteinsdorfer to pripisuje aj disciplíne a taktike svojho veliteľa Georgijevského, ktorý mu sám povedal, že ak sa chce po vojne vrátiť domov, nesmie dopustiť, aby bol v dedine zastrelený čo len jeden Nemec alebo gardista, a toto aj prísne dodržiaval.

Pán Šteinsdorfer (91) s manželkou Albínou (87) trávia veľa času v Malachove na svojej záhradke, kde pestujú zeleninu, ovocie a starajú sa o včely. Pôsobia ako zohratý pár. „Včely a poľovačka, to je moje,“ hovorí Ján Šteinsdorfer. S humorom spomína, ako sa ho deti na besedách pýtali na to, koľko Nemcov zastrelil a podobne, až mu niekedy bolo ľúto, že tam vôbec šiel. Odpovedal, že keď na poľovačke zastrelí zver, ide si ju pozrieť, vo vojne to však tak nie je. Kto strelí prvý, prežije. Takisto sa mu nepáčilo, ako niektorí jeho spolubojovníci líčili udalosti či svoje zážitky po vojne do rôznych publikácií. Niektorí si prisvojovali väčšie zásluhy, ako v skutočnosti mali, iní tie negatívne veci zamlčovali,

čo sa jemu priečilo. Sám vie, že veci boli komplikované a človek sa musel mať na pozore a byť v strehu aj pred vlastnými. Samotní sovietski velitelia, ktorí dúfali, že sa im po vojne dostane uznania, boli v ZSSR väznení a očierňovaní, ako to neskôr vyšlo najavo.

Od 1. 10. 1951 bývajú Šteinsdorferovci na Hviezdoslavovej ulici v Banskej Bystrici, v roku 1956 ukončil Ján Šteinsdorfer lesnícku školu v Banskej Štiavnici a do odchodu do dôchodku pracoval u štátnych lesov v Banskej Bystrici. Aj po presťahovaní však pomáhal v Malachove napr. pri stavbe kultúrneho domu, alebo sa veľkou mierou zaslúžil o to, že do Malachova začal chodiť autobus – veď najskôr bolo treba vybaviť stavbu novej cesty, čo vôbec nebolo jednoduché. Na otázku, prečo chodil na poľovačku do Lubietovej, a nie v Malachove, len odpovedal, že tu v Malachove sa chodilo pred poľovačkou aj po nej do krčmy, čo on nemusel. Možno aj preto je dnes vo svojom pokročilom veku ešte schopný plnohodnotne žiť a venovať sa svojim záľubám. Bolo mi ctou a potešením ho spoznať, ako aj jeho manželku.

L. Kubišová

Foto: archív J. Šteinsdorfera

Účastníci SNP ako partizáni v r. 1949 z Malachova (podľa Juraja Krnáča):

1. Dobrota Ondrej – Brychta
2. Brieda Martin
3. Bušovský Juraj – Púchy
4. Homola Ondrej – zomrel pri Čremošnom
5. Hrachovina Jaroslav
6. Kapusta Ján – Hvizdák
7. Krnáč Juraj – zo sklepu
8. Krnáč Gustáv – // – 16-ročný
9. Krnáč Samuel – // –
10. Krnáč Ján – // –
11. Krnáč Ján – Španiel
12. Krnáč Pavel – Adamovie
13. Kubiš Ondrej, šofér, člen ilegálneho prípravného výboru SNP
14. Oravec Ján – murár
15. Sedliak Pavel
16. Terem Juraj
17. Kapusta Matej – Boris
priamy veliteľ kpt. Prístach, Jegorovova brigáda

Z činnosti Klubu dôchodcov Malachovčan

Úvod nášho príspevku by som chcela venovať spomienke na členku nášho klubu a priateľku, **pani Anku Dutkovú**, ktorá 17. apríla opustila naše rady. Čest jej pamiatke.

V Malachovských novinách č. 1/2012 som písala o tom, čo nás čaká najbližšie a na čo vás srdečne pozývame – boli to **brigády**.

Prvá brigáda, plánovaná rekonštrukcia domčeka u Kováčov, sa uskutočnila 11. apríla. Malo to byť len stretnutie s PhDr. Zuzkou Drugovou, aby sa dohodovorilo o postupe prác. To by však neboli šikovné dôchodkyne, aby sa nepustili ihneď do roboty. Za dve a pol hodiny vyčistili dom od hrubého odpadu a nepotrebných vecí. Tejto brigády sa zúčastnilo sedem členiek.

Ako každý rok tak aj tento sme 24. apríla **vyčistili obidva cintoríny**. Zišlo sa nás 20 členov klubu. Po brigáde sme si v kultúrnom dome urobili malé občerstvenie.

Z brigády pri čistení cintorínov.

V kultúrnom dome sme sa znovu stretli 17. mája na prezentácii zdravotných matracov, prikrývkov, plachiet a iných zdravotných pomôcok. Prišlo nás 12 členiek. Škoda, že nás tam nebolo viac, lebo za každého zúčastneného sme od firmy získali do nášho klubu 1,- EUR. Okrem toho, každá zúčastnená členka dostala hodnotný darček.

Veľmi pekná akcia obce Malachov a OZ Malachovskej doliny bolo **slávnostné otvorenie Malachovských náučných chodníkov** – banskej cesty dňa 19. mája. Prispeli sme aj my, a to tým, že naše ženy upiekli domáce zákusky a koláče pre pozvaných hostí.

Pri otvorení MNCH 19. mája sme hostí ponúkli koláčmi a zákuskami, ktoré napiekli naše ženy.

Na pozvanie starostu sme v našej obci 5. júna **privítali 32 hostí z Dobrej Nivy**, aby si prezreli Malachovský náučný chodník. Táto dedina získala titul „Dedina roka 2009“.

P. Terem a A. Strelcová ich privítali ako sa patrí chlebom a soľou. Postarali sme sa aj o pohostenie. P. Terem a M. Brieda uvarili guláš, pri ktorom im pomáhali, a zároveň aj obsluhovali hostí, členky výboru. Deväť žien upieklo zákusky a koláče.

A. Strelcová a P. Terem privítali hostí z Dobrej Nivy chlebom a soľou.

Druhá brigáda na domčeku u Kováčov sa uskutočnila 20. júna, a zúčastnilo sa na nej 12 členiek. Poumývali sme všetky drevené a kožené veci, ako aj podlahy, okná a vstupné dvere. Niektoré ženy si domov pobrali poprat postelné oblečenie, košeľe, či spodnú bielizeň.

Na členskej schôdzi, ktorá sa konala 25. júna, sme zhodnotili činnosť a hospodárenie klubu za prvý polrok tohto roku, a zároveň sme predložili plán práce na druhý polrok. Poblahoželali sme našim jubilantom Márii Oravcovej a Ondrejovi Dobrotovi k ich životným jubileám.

29. júna sa konala v kultúrnom dome **GOLDEN PÁRTY**, prezentácia zdravotných výrobkov pre pohodu a zdravie. Každý účastník dostal darček.

Klasická masáž má veľký a značný vplyv na zlepšenie prekrvenia svalov a kože. Pomáha pri bolestiach hlavy, šije a chrbta. Preto podporujeme, aby masáže pokračovali masérmi z masážneho salónu MEDIMAS. Masáže sú aj pre tých, ktorí nie sú v klube a sú aj pre mladých. Kto má záujem nech sa informuje u p. Bodovej.

Stretnutia v krúžku „Dobrej pohody“ pokračujú, a to prvý pondelok v mesiaci o 10:00 h v zasadačke kultúrneho domu.

Počas mesiacov júl – august boli klubové prázdniny. Výbor KD sa teší na ďalšie spoločné stretnutie v septembri.

E. Briedová, foto: autorka – č. 1, 2, E. Oravcová č. 3

Aktívne Malachovčianky v Kováčovie dome

Členky Klubu dôchodcov Malachovčan majú obdivuhodný elán, ktorý tento rok prejavujú aj pri realizácii Malachovského múzea – jeho expozície tradičného bývania v Kováčovie dome.

Keď sme na začiatku roku 2012 vstúpili do Kováčovie domu na Bučinovej ulici, málokto veril tomu, že Vianočnú kapustnicu si pripravíme v zrekonštruovanom priestore budúceho múzea. Napriek tomu začali aktivity – najprv porada na pravidelnom stretnutí KD Malachovčan, kde sme si predstavili naše spoločné plány – a pozbierali sme návrhy a nápady. Potom prišla na rad prvá z brigád – 11. apríla sme spoločne s najaktívnejšími členkami zbavili Kováčovie dom prvých pavučín a najhrubšej špiny. Následne do práce nastúpili odborníci – rekonštrukcia a revízia elektroinštalácie sú základným predpokladom pre existenciu Kováčovie domu ako objektu prístupného širokej verejnosti. Práce realizovala firma ELGO.

Následovala ďalšia fáza prác – najprv nám mladšie generácie chlapcov poznávali z padláša truhlice, skrinky – a v nich ukryté budúce zbierkové predmety – a potom sme sa s členkami KD Malachovčan stretli zasa, tentoraz už vo vyššom počte. Na brigáde 20. júna šikovné a pracovité obyvateľky Malachova veľmi rýchlo odborne očistili všetky predmety aj priestory vo vnútri Kováčovie domu.

V druhej polovici júla nastúpili do priestorov budúceho múzea znova odborníci – firma SOTTO s.r.o. práve v týchto

Na brigáde 20.6.2012 členky KD Malachovčan odborne očistili budúce zbierkové predmety pripravovaného múzea tradičného bývania v Kováčovie dome.

dňoch ukončuje práce na vnútorných aj vonkajších omietkach. Staré a odpadnutím hroziace omietky boli odstránené až na pôvodnú dreveničku – a následne boli omietky doplnené – ale pôvodnou tradičnou technológiou. Odstránené boli len ohrozené časti omietky – a obnažené drevené časti boli odborne ošetrené. Úvahy o návrate k pôvodnej dreveničke sme vzhľadom na časom poškodené drevené trámy museli zamietnuť. A tak je dnes už Kováčovie dom zvonka krásne modrý, zvnútra čistučko biely – a celkovo zdravší a zbavený stavebných rizík. Zrealizovaná bola aj revízia komína a tradičnej pece vo vnútri domčeka – a sme zasa o krok bližšie aj k múzejným vianočným koláčom.

V nasledujúcich dňoch nás čakajú práce na očistení priestorov a na príprave expozície. Bude potrebné očistiť, impregnovat proti škodcom a následne natrieť drevené stropy, podhlady, podkrovné trámy, podlahy, okná aj dvere. Na dôkladné očistenie a následné impregnovanie a zakonzervovanie čakajú aj budúce zbierkové predmety – truhlice, stoly, stoličky, skrinky, obrázky, kuchynské náradie, odevy, obuv ... Niečo sme našli priamo v domčeku, niečo nám už podarovali Malachovčania – ale **ešte stále čakáme aj na ďalšie z náradí, nábytkov, odevu či obuvi**, ktoré doma nevyužívate, či dokonca plánujete vyhodiť. Dostali sa k nám už aj prvé **fotky** – ale iste ich máte doma ešte veľmi veľa! My si ich len požičiame, **oskenujeme – a vrátime vám ich**. Ak budete mať záujem, tak **aj s CD-čkom s naskenovanými obrázkami**.

Rovnako nás čaká aj úprava najbližšieho okolia domčeka – tak, aby sa v jeho blízkosti mohla zrealizovať jedna z plánovaných zastávok budúceho Historického náučného chodníka Malachovskou dolinou. Tešíme sa na ďalšie stretnutia v Kováčovie dome – najprv pri brigádach a prácach, pretože bez vašej pomoci múzeum nevznikne. Ale keď múzeum bude hotové, stretneme sa tam najprv na Vianočnej kapustnici – a potom na mnohých zaujímavých aktivitách, pri ktorých si zaspomínáme na tradičnú kultúru v Malachove – a vlastne aj na mladosť a detstvo našich najstarších obyvateľov.

Na záver už len poznámka – všetky dodávateľské práce boli realizované z finančných prostriedkov, ktoré obec získala z grantu.

Zuzana Drugová, foto: V. Druga

Základná organizácia Slovenského zväzu záhradkárov

Po 50-tich rokoch sa zväz záhradkárov vrátil k staronovému sviatku, ktorý tradične oslavovali naši predchodcovia – sviatok Jána. Dňa 23. júna sme sa pri tejto príležitosti stretli Pod Krížom, a to nielen členovia, ale aj rodinní príslušníci. Varil sa guláš, mäsový bôčik a pripravil sa aj tradičný šmirkas. Na prípravu guláša sa podujal šéfkuchár Janko Dzúrik s kolektívom. Kvalitné víno sa predávalo za 1,- Eur/liter. Občerstvenie bolo pre členov a tiež rodinných príslušníkov vrátane minerálnych vôd zadarmo. Na zábavu a do tanca nám hrali naši členovia Ondřík Filipko a Patrik Lokša, ktorým sa chcem touto cestou poďakovať. Niektorí členovia si nenechali ujsť prechádzku náučným chodníkom a banskú cestu.

V najbližších dňoch nás čaká kosenie v Malých Dolinkách. Stretneme sa už tradične v školskej záhrade a naši členovia sa postarajú o občerstvenie a dobrú zábavu. Ďalšia akcia bude zber ovocia v Malých Dolinkách, ako aj v školskej záhrade. Jablká sa zošrotujú v našej šrotovni a vypáli sa kvalitná jablkovica, ktorou sa budeme občerstvovať po celý rok.

Ján Dobrota, predseda ZO SZZ

foto: J. Solivajs

Družne sa debatovalo pri stolíkoch aj v hlúčikoch.

Pozn. redakcie: V príspevku ovocinárov sa uvádza názov nášho obnoveného oddychového miesta či rekreačnej lúky ako „Pod Krížom“, tak, ako toto miesto – presnejšie jeho hornú časť, poznajú Malachovčania od čias, keď ešte stál vyššie nad ním, nad dnešnou asfaltkou asi 50 m vyššie vodopádu pri ceste kríž, čo je asi 200 m od horného konca lúky – parkoviska. Bralo Skalka je asi 200 m nad východiskom náučných chodníkov a tabuľou o bralách Malachovskej doliny, a na názve Pod Skalkou sa dohodli ľudia v OZ Malachovská dolina, keď pripravovali projekt obnovy lúky ako rekreačného miesta. Dôležité je vedieť, že či ideme na lúku Pod Krížom, alebo Pod Skalkou, stretneme sa na tom istom peknom a upravenom mieste s potrebným vybavením. Vďaka všetkým, ktorí sa o to zaslúžili.

Členovia ZO SZZ v Malachove s rodinami, 23. júna 2012.

Postrehy, názory a otázky čitateľov

Na kritický príspevok Juraja Krnáča odpovedal starosta O. Slivka

Môj prvý príspevok je o športe, alkohole a drogách.

Po druhej svetovej vojne sa v Malachove vo veľkej miere rozmohlo pitie alkoholu. Malachovi sa v rámci okresu B. Bystrica zaradil na prvé miesto v pití alkoholu a vo výtržnostiach (bitkách). Naši obecní funkcionári ako i starší občania, dali hlavy dokopy, ako tejto nežiadúcej situácii zabrániť a usmerniť najmä našu mládež. Zhodli sa na tom, že v obci nie je žiadna športová činnosť, ktorá by mládež priťahovala a pôsobila priaznivo na jej fyzický a duševný vývoj. Tak sa začala výstavba futbalového ihriska a postupné organizovanie mládeže podľa ich záujmov. Zámer dosiahol veľké úspechy, keď už v roku 1949 bolo vybudované futbalové ihrisko a v septembri t. r. odohral Malachov prvý majstrovský futbalový zápas s Vikanovou.

V priebehu nasledujúcich rokov boli v obci založené ďalšie futbalové družstvá – žiacke, ml. dorast, st. dorast, dospelí mali dve družstvá. Zároveň vznikol lyžiarsky, stolnotenisový, turistický a šachový oddiel. Problémom však bol nedostatok šatní, umývárky a spoločenských priestorov na organizovanú športovú činnosť.

Najskôr sa postavila drevená šatňa a potom sa začala stavať veľká vyhovujúca budova, potrebná pre uvedené športy. Na prízemí boli šatne, umývárka, práčovňa a kotolňa. Prvé poschodie bolo určené pre schôdze TJ, ako i ostatným dedinským organizáciám, nie však na krčmu. Ďalej tam bol byt pre hospodára, ktorý sa staral o futbalové ihrisko, o čisté dresy, o údržbu budovy a zabezpečovanie dopravy pre TJ. Do výstavby športového areálu bola zapojená celá dedina a je potrebné pripomenúť, že práca nebola platená a z vlastného vrecka sa skladalo na stravu a občerstvenie, neprepíjali sa obecné ani spoločenské peniaze.

Pozrime sa teraz aká je skutočnosť, ako sa porušili všetky tie predsavzatia našich nadšencov a zo športového areálu je alkoholické a naviac i drogové centrum Malachova, kde už malé batola sa priučia návykom na alkohol a drogy. Je to totálny výsmech pre zakladateľov, ktorí vybudovali tento areál. Je to výsmech pre našu dedinu a tiež bezcharakternosť súčasného obecného zastupiteľstva. Je to výsmech pre našich občanov, keď prevádzku zabezpečuje – platí obecný úrad z daní a poplatkov občana a krčmár berie zisk, pretože zmluvne platí nájom len 100 Eur. O tejto zvrátenej činnosti je veľa čo písať, za sa najskôr obrátim na poslancov OÚ a požiadam ich o okamžité zrušenie pohostinstva v budove TJ a v celom areáli na futbalovom ihrisku. Aby sa budova dala do pôvodného stavu (pretože je znehodnotená nevkusnou prístavbou). Ďalej uložiť krčmárovi doplatenie nájmu do výšky 20 Eur od otvorenia krčmy. Keď chce niekto robiť súkromného krčmára v obci, nech si prenajme jeden rodinný dom (je ich dosť v Malachove).

V prípade, že nebude zrušená krčma na futbalovom ihrisku, organizujem celoobecnú petíciu, alebo referendum. Verím, že tých 60 % obyvateľov, ktorí nevolili terajšieho starostu, bude stačiť pre uskutočnenie uvedeného aktu.

Ďalej sa zmienim len v skratke:

– iste ste si všimli, že pamätná tabuľa s dvomi padlými partizánmi je už strhnutá z fasády kultúrneho domu a je umiestnená pri znečistenom a smradľavom potoku na podradnom kamene. Odstránili ju tí, za ktorých položili svoje životy. Je to zámerný čin s prejavom fašizmu, alebo neznalosť histórie Malachova v SNP.

– viete, že občania Malachova nemajú rovnaké občianske práva? Na dolnom konci Bučinovej cesty, si museli sami urobiť a zaplatiť výkop a polozenie odpadovej kanalizácie. Teraz po dvoch rokoch sa znovu kopala tá istá vetva, myslím tým hlavný kanál, nie prípojky.

– všimli ste si informačnú tabuľu, umiestnenú pod tabuľou s názvom obce? Je na nej napísané, že sa zakazuje voľný pohyb psov, ale prejdete cca 300 m do dediny a vyrúti sa na vás svorka psov. Prejdete celou dedinou a psy stále len voľne behajú ... asi nevedia čítať!!

– na začiatku Baníckej cesty je dopravná značka „daj prednosť v jazde“. Pred tabuľu niekto zasadil čerešňu, ktorá sa tak rozrástla, že značku nevidno. Za tri roky si to zo zodpovedných nikto nevšimol!!

– v zime t. r., začiatkom marca, som bol na prechádzke na hornom konci dediny. Všimol som si trpiaceho sa vodiča autobusu na šmykľavej, hrboľatej, neodhrnutej ceste, jednoducho šmykali mu kolesá. Pretože cesta nebola dostatočne vyplúnená, takáto zamrzla, posypaný materiál sa nespojil s ľadom a bol vyhádzaný mimo koľají. Proste cesta nepojazdná, šmykľavá a niekto pošle vodiča autobusu, s cestujúcimi, na pravičelú linku. Bolo to verejné ohrozenie, ktoré podľa výpovede občanov trvalo niekoľko dní. To ste takí tolerantní voči draho platenej a zodpovednej osobe? Ešte že sa nič závažné nestalo.

Tieto „perličky“ by nemuseli byť, keby si zodpovední plnili úlohy, na ktoré sa prihlásili.

V Malachove 16. 7. 2012, občan Juraj Krnáč

Reakcia na príspevok pána Juraja Krnáča

Už sa v MN viackrát písalo o začiatkoch športovej činnosti v Malachove, a určite patrí veľké podakovanie všetkým, ktorí sa zaslúžili o rozvoj športu v našej obci. Hlboko sa skláňam pred nadšením ľudí, ktorí sa oň zaslúžili. Preto vznikla iniciatíva, hlavne od pani Márie Dobrotovej a ostatných členov KD Malachovčan, pomôcť náš športový areál „Športovým areálom Viliama Lustiga“, na počesť ktorého by bola odhalená pamätná tabuľa.

Od myšlienky ku realizácii nebolo treba dlhý čas. Zišiel som sa s výborom TJ, kde bolo dohodnuté, že z finančných prostriedkov TJ dám vyrobiť pamätnú tabuľu a pri „Memoriáli Tibora Kubiša“ slávnostne pomenujeme areál jeho menom. Tak sa aj stalo. Bol to krásny a dôstojný deň, ktorým sme pripomenuli hlavne mladšej generácii, že tu takíto ľudia boli a my na nich nezabúdame.

Tomuto všetkému predchádzala iniciatíva Martina Pála a jeho kamarátov, dobrovoľníkov, členov TJ, ktorí vytvorili priestor pre dôstojné umiestnenie tabule. Nevie, či sa pán Krnáč bol pozrieť na ihrisku, ale aj slepý by musel vidieť, že od tej doby, keď sa zmenilo vedenie TJ a na základe zmluvy o prenájme dostal pán Pál do prenájmu už dávno fungujúce priestory pohostinstva, tam vznikol jeden pekný športovo relaxačný areál pre všestranné využitie širokej verejnosti, čo určite v minulosti nebolo. Vybudovali sa detské preliezky a sú veľmi navštevované, hlavne mamičkami s malými deťmi. Bolo uskutočnených množstvo športových turnajov, denne sa využíva multifunkčné ihrisko, na veľké ihrisko je povolený vstup pre všetkých športovcov, čo určite nebývalo. Stále sa niečo okolo budovy opravuje, buduje a zveľaďuje, tak, aby to bol areál vždy pekný a účelný.

Je urážkou všetkých tých dobrovoľníkov, keď pán Krnáč napíše, že prepíjajú obecné a spoločenské peniaze. Je to výmysel a lož. Ďalším nezmyslom je, že obecný úrad platí z daní a poplatkov občanov prevádzku pohostinstva. Úrad platí nevyhnutné výdaje za údržbu a prevádzkyschopnosť budovy a pán Pál si platí prenájom a všetky spotrebované energie vo svojich prenajatých priestoroch. Úrad nezvyšoval od čias pána Plaja (bývalý predseda TJ) a ani nebude zvyšovať výdavky na prevádzku budovy.

Pán Krnáč nemá asi ani potuchy, čo robí Obecné zastupiteľstvo v Malachove. Je nespochybniteľné, že naša dedina sa rozvíja, a že poslanci venujú dobrovoľne bez nároku na odmenu desiatky hodín v prospech tejto obce. Ale asi je lepšie urážať a očierňovať, ako si vážiť ich prácu.

Čo sa týka pamätnej tabule padlým v počas SNP, ktorá bola dôstojne premiestnená (nie strhnutá) do pietneho areálu (ktorého dokončenie sa plánuje) v súlade so zámerom budovania centra obce. O odstránení, ako píše pán Krnáč, nemôže byť ani reči. História Malachova ja poznám, materiály o nej zbieram a zhromažďujem pre vydanie publikácie a pre obecné múzeum, čomu sa venujem od začiatku svojho funkčného obdobia.

Kanalizácia, ktorú si budovali občania (nie je len na Bučinovej ulici), bola riešením havarijnej situácie po zrušení kanalizačnej prípojky cez pozemok pána Buzášiho, ktorý uskutočňoval stavbu svojho rodinného domu. Po dohovore s občanmi (p. Perončíkom, Lukáčom a ďalšími) sme pristúpili k vybudovaniu tejto kanalizačnej prípojky. Podarilo sa nám, ako aj na ostatných miestach takýchto prípojek, zachovať ich a budú využité pre odvod dažďových vôd z domov, ktoré nám robia nemalé problémy na miestnych komunikáciách.

Voľne pohybujúce sa psy v obci je veľký problém, odchyt psov robí firma zo Zvolena. Je veľmi drahá a obec nemá dosť peňazí na jej zabezpečenie. Niekedy by stačilo upozorniť svojho suseda na voľný pohyb jeho psa, alebo zavolať na OÚ a oznámiť to. Škoda tiež, pán Krnáč, že ste čakali tri roky až vyrastie čerešňa, ktorá clonila dopravnú značku, keď stačilo na to upozorniť. Čerešňa je dnes už odstránená.

Čo sa týka ciest a zimnej údržby, tá bola tento rok náročná kvôli množstvu snehu. Určite bol problém s prejazdnosťou hlavne horného konca, za čo sa občanom ospravedlňujem, ale s málom financií sa nedajú robiť divy, aj keď cestu sme v konečnom dôsledku udržali prejazdnú. Pán Krnáč asi nevie, že drahoplatená osoba (teda ja) nie je majiteľom dopravného podniku a teda nerozhoduje kam a kedy autobus pôjde. V zimnom období, keď bola cesta neprejazdná, dispečer odstavoval autobusovú linku dole pod Malachovom na parkovisku až do doby odstránenia snehu a sprejazdnenia miestnych komunikácií.

Jedna osoba nemôže vyriešiť každý problém v tejto obci a nie je to v silách ani starosta, aby bol všade a všetko hneď vyriešil. Sú veci, ktoré by sme mohli vyriešiť aj spoločne a určite ich vyriešime, keď sa porozprávame, ale normálne bez invetív, urážok a neváženia si práce druhých. Moje dvere sú pre všetkých občanov otvorené a privítam všetky iniciatívy, ktoré zlepšia život v našej obci. Kritizuje sa ľahko, ale problémy sa neriešia tak jednoducho, ako si niekto myslí.

Každý je vítaný na zasadnutí obecného zastupiteľstva (je verejný) a môže sa porozprávať s tými „bezcharakternými“ poslancami. Každý môže prísť s vlastnou iniciatívou a dobrými návrhmi, to určite privítame. Či už pridete medzi dôchodcov, alebo medzi členov ktoréhokolvek občianskeho združenia, spoznáte tam radosť a ochuť pomôcť sebe a hlavne obci, v ktorej všetci bývame. *Ondrej Slivka – starosta*

Právnické okienko

Môže ma ochrániť aj môj verejný ochranca

Zdá sa mi, že konanie na okresnom súde, ktorého som účastníkom, sa zbytočne natáhuje. Som presvedčený o tom, že súd by vo veci mal postupovať plynulejšie a rýchlejšie. Som svedkom toho, že moja obec, ako stavebný úrad, porušila zákon, alebo nekoná tak, ako jej to zákon ukladá. Sociálna poisťovňa vybavuje moju žiadosť o pridelenie invalidného dôchodku už niekoľko rokov, a tým zbytočne natáhuje celé konanie.

Tieto situácie nie sú zriedkavé, ba dokonca v prípade zbytočných prietahov v konaní súdov celkom bežnou záležitosťou. Dobrou správou pre nás je, že v týchto situáciách a v mnohých ďalších, nie sme úplne celkom sami. Pomocnú ruku nám môže podať verejný ochranca práv alebo, inak povedané, ombudsman. Kto to je? Kedy a ako mi môže pomôcť? Ako mám postupovať? Kde nájdem viac informácií? Odpovede na tieto otázky by mali byť obsahom nasledujúceho článku.

Verejný ochranca práv. Kto si?

Je to nezávislá a nestranná osoba, ktorej postavenie upravuje Ústava SR. Osoba nezávislá od vlády, štátnych orgánov, samosprávnych orgánov a súdnictva. Osoba poverená Národnou radou SR preskúmať sťažnosti a podnety nás občanov proti nezákonnému a nespravodlivému konaniu, alebo nečinnosti verejnej správy resp. štátnej byrokracie. Za konkrétnou osobou stojí celý tím spolupracovníkov, ktorých spoločným cieľom je nám pomáhať. V súčasnosti touto osobou je JUDr. Jana Dubovcová, ktorá bola zvolená do svojej funkcie tento rok. Súčasná verejná ochrankyňa práv je bývalou predsedníčkou Okresného súdu v Banskej Bystrici, kde sa dlhodobo venovala reforme súdnictva. V roku 2010 sa vzdala pôsobenia v súdnictve potom, ako bola zvolená do Národnej rady SR ako nezávislá poslankyňa. Po úspešnom uchádzaní sa o funkciu verejného ochrancu práv sa stala 28. marca našou ombudsmankou na nasledujúce obdobie 5 rokov.

Kedy a ako mi pomáhaš?

Každý z nás sme od narodenia nositeľmi základných práv a slobôd, ktoré sú nám právne garantované Ústavou SR. Vymenované jednotlivé práva a slobody nájdeme v článkoch 14 až 53 Ústavy SR. Ide napríklad o tieto práva: právo na život, právo vlastníť majetok, sloboda prejavu a právo na informácie, právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky, právo na verejné prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov a mnohé ďalšie. V situácii, keď sa domnievam, že boli porušené tieto základné práva a slobody, či už konaním, rozhodovaním alebo nečinnosťou orgánov verejnej správy, môžem sa obrátiť na verejného ochrancu práv a podať podnet. Ďalšia situácia, kedy je možné sa obrátiť na verejného ochrancu práv, je rozhodovanie alebo nečinnosť orgánov verejnej správy, ktoré sú v rozpore s právnym poriadkom. Inak povedané, ak sa domnievam, že úrad, ministerstvo alebo obec nekoná, alebo koná v rozpore so zákonom, môžem podať podnet verejnému ochrancovi práv, ktorý je povinný sa týmto podnetom zaoberať. Tento podnet môže podať každý, aj ten, ktorého sa priamo porušenie práva a slobody, alebo konanie orgánu verejnej správy v rozpore s právnym poriadkom priamo netýka, ale sa domnieva, že také porušenie nastalo.

Verejný ochranca práv je príslušný reagovať na podnet, ktorý sa týka činnosti alebo nečinnosti orgánov štátnej správy (ministerstvá, orgány miestnej štátnej správy – obvodné úrady, krajské úrady, katastrálne úrady), orgánov územnej samosprávy (obecné zastupiteľstvo, starosta/primátor, zastupiteľstvo vyššieho územného celku, predseda vyššieho územného celku) alebo právnickej a fyzickej osoby, ktorá podľa osobitného zákona rozhoduje o prá-

vach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy, alebo do práv a povinností fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy inak zasahujú. Pôsobnosť verejného ochrancu sa vzťahuje aj na súdy, avšak len v prípade orgánov riadenia a správy súdov, a dôvodov predpokladajúcich disciplinárne previnenie sudcu.

Ombudsman ma niekoľko účinných nástrojov, ktorými dokáže zasahovať do riešenia konkrétného podnetu. Má právomoci, ktorými my ako občania nedisponujeme, preto ombudsmanove zásahy do riešenia daného podnetu majú reálnejšie účinky a dosah na vyriešenie našich problémov. Ide o tieto nasledujúce dôležité práva:

- právo vstupovať do objektov orgánov verejnej správy,
- právo klásť zamestnancom orgánov otázky, či už písomne alebo ústne,
- právo vyžadovať od orgánu verejnej správy poskytnutie potrebných spisov, predloženie písomného stanoviska ku skutkovým a právnym otázkam,
- právo nahliadnuť do spisu alebo si ho vypožičať,
- právo byť prítomný na ústnom prejednávaní a klásť účastníkom konania a osobám zúčastneným na pojednávaní otázky,
- oprávnenie predložiť ústavnému súdu návrh na začatie konania, ak všeobecne záväzný právny predpis porušuje základné právo alebo slobodu priznanú fyzickej osobe alebo právnickej osobe.

Nakoniec, ak by na základe podnetu bolo preukázané porušenie základných práv a slobôd, tak verejný ochranca práv oznámi tieto výsledky spolu s návrhom opatrení dotknutému orgánu verejnej správy. Ten je do 20 dní odo dňa doručenia návrhu povinný oznámiť ochrancovi práv svoje stanovisko k výsledkom vybavenia podnetu a prijaté opatrenia. V prípade, že ochranca práv nesúhlasí so stanoviskom orgánu verejnej správy alebo ním prijaté opatrenia považuje za nedostatočné, oboznámi o tom orgán nadriadený orgánu verejnej správy, proti ktorému podnet smeruje a ak takého orgánu niet, vyrozumie o tom vládu SR. V ďalšom prípade, ak zákon alebo iný všeobecne záväzný právny predpis vydaný orgánom verejnej správy porušuje základné práva a slobody, ombudsman môže podať podnet na jeho zmenu alebo zrušenie orgánu, ktorý ho vydal.

Ako mám podať podnet?

Podnet môžem podať ústne do zápisnice tak, že prídem osobne do kancelárie verejného ochrancu práv, písomne na adresu kancelárie, faxom alebo elektronickou poštou resp. e-mailom. V podnete musí byť spomenuté, akej veci sa podnet týka, proti ktorému orgánu verejnej správy smeruje, a čoho sa podávateľ domáha. Formálne náležitosti nie sú predpísané, rozhodujúci je v tomto prípade obsah podania. K podnetu je najlepšie pripojiť všetky dokumenty a doklady, ktoré podložia a lepšie preukážu moje tvrdenia. Pri podaní podnetu môžete požiadať aj o utajenie totožnosti. V prípade, ak by podnet neobsahoval potrebné náležitosti, verejný ochranca práv žiadateľa vyzve, aby potrebné obsahové náležitosti doplnil.

Adresa sídla:

Kancelária verejného ochrancu práv
Nevädzová 5
821 01 Bratislava-Ružinov

Adresa pre korešpondenciu:

Kancelária verejného ochrancu práv
P. O. Box 1
820 04 Bratislava 24

Vyčerpávajúce informácie nájdete na oficiálnych stránkach verejného ochrancu práv www.vop.gov.sk.

David Kapusta
študent práva na Právnickej fakulte UMB v Banskej Bystrici

TJ Slovan Malachov

Vážení športoví priatelia, členovia telovýchovnej jednoty, milí občania,
na úvod by som vás chcel informovať o aktuálnom dianí v Telo-
výchovnej jednote Slovan Malachov.

V tomto roku sa na multifunkčnom ihrisku organizovali športové akcie ako II. ročníky:

- Velkonočný turnaj v minifutbale, ktorého organizátorom bol Peter Klačan (za účasti 8 mužstiev zložených z občanov Malachova, víťazom turnaja sa stal „KREDENC“).
- Nohejbalový turnaj trojíc, ktorého organizátorom bol Lubomír Gajdušek (viac podrobností o tomto turnaji nájdete v príspevku L. Gajduška).
- Tenisový turnaj zmiešaných dvojíc, ktorého organizátorom bol Ján Bystriansky (za účasti 9 zmiešaných dvojíc zložených z prevažnej miery z občanov Malachova, víťazom turnaja sa stala zmiešaná dvojica Martina Bystrianská s Dušanom Kozákom).
- Po skončení futbalového súťažného ročníka 2011/2012 výbor zorganizoval už tradičný futbalový zápas na hlavnom ihrisku, kde mužstvo, zložené z občanov Malachova nastúpilo proti „A“ mužstvu, ktorého sa zúčastnilo veľa hráčov, čo nás teší a na budúci rok už plánujeme rozšírenie o viac mužstiev.
- Aj tento rok sme sa podieľali na organizácii MDD na ihrisku.

Na jeseň nás čakajú nasledovné športové akcie: II. ročník Tenisového turnaja štvorhry mužov (Bystriansky), II. ročník Nohejbalového turnaja „na Barana“ (Gajdušek), v rámci Dní obce Malachov bude IV. ročník v minifutbale na trávě (hlavnom ihrisku) a na všesportovom ihrisku bude I. ročník volejbalového turnaja zmiešaných družstiev (Georgievová).

28. júla 2012 zorganizovala TJ futbalový turnaj ako **I. ročník Memoriálu Ing. Tibora KUBIŠA** za účasti mužstiev Tajova, Horných Pršian, Ostrej Lúky a nášho „A“ mužstva. Víťazom memoriálu sa stalo naše „A“ mužstvo. Vzhľadom k tomu, že sa jednalo o I. ročník, bola na otvorení turnaja pozvaná aj Katarína KUBIŠOVÁ, vdova po T. Kubišovi, ktorá vykonala aj slávnostný výkop. Neskôr počas prestávky bol priestor ihriska slávnostne otvorený ako „**Športový areál Viliama LUSTIGA**“. Pri tejto príležitosti boli do Malachova pozvaní aj jeho synovia, ktorí odkryli pamätnú tabuľu za prítomnosti rodiny, kamarátov a bývalých spolupracovníkov V. Lustiga zo športového zväzu, kde ich otec dlhé roky pôsobil.

Zúčastnili sme sa aj na turnajoch v Tajove a na Horných Pršianoch, kde sme skončili na druhých miestach. Mali sme sa zúčastniť aj turnaja na Králikoch, no tento bol kvôli zlému počasiu odvolaný.

Na všetkých týchto akciách bol prítomný aj Slovenský červený kríž, ktorý na nich zabezpečoval zdravotnícku starostlivosť, a taktiež bol nápomocný pri brigádach, ktoré sme organizovali, za čo im ďakujeme.

Prejdem k futbalu a začnem mládežou. Našou trvalou snahou je podporovať mládežnícky futbal. Minulý rok sa podarilo dať

dokopy mladých chlapcov pod vedením Mareka Ondrejku, ktorý vybavil aj prípravné zápasy s mužstvami rovnakej vekovej kategórie. Postupom času však chlapci prestávali chodiť na tréningy až nakoniec zostalo 4 až 5 chlapcov, čo je málo na prihlásenie do súťaže v tomto súťažnom ročníku. Z tohto dôvodu výbor TJ rozhodol o ich neprihlásení do súťaže, aby TJ nemusela potom platiť pokutu za ich odhlásenie alebo kontumované zápasy z dôvodu malého počtu nastúpených hráčov.

Naše „**A**“ mužstvo, ktoré hrá II. triedu skupinu „A“ sa posilnilo v jesennej časti súťažného ročníka 2012/2013 o hráča z TJ, Jakuba ANDREJKU, ktorého sa podarilo vybaviť na prestup. Taktiež prijalo ďalších hráčov, a to Juraja KRŇÁČA a Patrika KAPUSTU. Z mužstva nikto neodišiel. V tomto súťažnom ročníku by sme chceli skončiť do piateho miesta.

Mužstvo „**Starých pánov**“ zastihol začiatok súťaže v slušnej forme, čo sa prejavilo v zlepšených výkonoch a odzrkadlilo sa aj na výsledkoch. Postupne však začali pribúdať zranenia, a tým aj herné výpadky, čo postupne vyústilo do horších výsledkov a ku koncu jarnej časti súťaže bol problém, aby sa zišli jedenásti na zápas. Veríme, že od začiatku jesennej časti, ktorá je plánovaná na 3. septembra si všetci doliečia zranenia, oddýchnu si na dovolenkách, čo tiež prispeje k tomu, aby sa v tabuľke posunuli na lepšie umiestnenie. Keďže toto mužstvo hrá systémom jar – jeseň jednokolovo, ich tabuľky zatiaľ nie sú konečné.

Na záver by som sa chcel poďakovať všetkým Malachovčanom, členom aj nečlenom TJ, ktorí radi a ochotne pomáhajú telovýchove pri organizovaných brigádach. Ďakujem aj sponzorom, a to Obecnému úradu, Pohostinstvu Kaktus, f. LEGO a f. Geopris za sponzorské dary.

Vážení športoví priatelia, členovia telovýchovnej jednoty, milí občania, výbor TJ SLOVAN Malachov vám želá príjemné chvíle strávené na športových akciách a veľa pekných športových zážitkov.

Ondrej Dvorský, predseda TJ

Rozpis jesennej časti súťažného ročníka 2012/2013

Kolo	Muž.	Hr. deň		ÚHČ	Poznámka
1	„A“	5.8.	Malachov - Brusno „B“	16.30	
2	„A“	12.8.	Mičiná - Malachov	16.30	
3	„A“	19.8.	Malachov - Horné Pršany	16.00	
4	„A“	26.8.	Hiadeľ - Malachov	16.00	
5	„A“	2.9.	Malachov - Riečka	15.30	
10	„SP“	3.9.	Malachov - Rakytovce	17.00	
6	„A“	9.9.	Strelníky - Malachov	15.30	
11	„SP“	10.9.	Riečka - Malachov	17.00	
7	„A“	16.9.	Malachov - Tajov	15.00	
12	„SP“	17.9.	Malachov - Sliač	16.30	
8	„A“	23.9.	Nemecká - Malachov	15.00	
13	„SP“	24.9.	Hrochoť - Malachov	16.30	
9	„A“	30.9.	Malachov - Hronsek	15.00	
14	„SP“	1.10.	Malachov - Badín	16.15	
10	„A“	7.10.	Malachov - Králiky	14.30	
15	„SP“	8.10.	Jakub - Malachov	16.15	
11	„A“	13.10.	Šáľková „B“ - Malachov	14.30	sobota
12	„A“	21.10.	Malachov - Dúbravica	14.00	
13	„A“	28.10.	Lubietová - Malachov	14.00	v Strelníkoch

Pozn.: „SP“ = Starí páni

Memoriál Tibora Kubiša

Tibor Kubiš (1956-2005) žije stále v spomienkach svojich spoluhráčov futbalistov aj ostatných priateľov a známych ako zaniietený športovec a opora futbalu v Malachove. Bol kapitánom A mužstva, aktívne pomáhal pri organizácii športových podujatí aj pri zveľaďovaní športového areálu. Chlap, na ktorého sa dalo vždy spoľahnúť bol vzorom pre mladších hráčov a vyslúžil si rešpekt aj u trénerov. Ako vtipný a zábavný človek udržiaval dobrú náladu v šatni aj cestou na zápasy. Rozvoj športu a futbalu podporoval aj sponzorsky a venoval mu veľa voľného času.

Češť jeho pamiatke!

Foto z odhalenia tabule: M. Pál

Vydarený II. ročník nohejbalového turnaja

Dňa 26. mája 2012 sa uskutočnil v našom športovom areáli už II. ročník nohejbalového turnaja trojíc o putovný pohár starostu obce Malachov.

Keďže I. ročník konaný v minulom roku mal v nohejbalovom prostredí na strednom Slovensku veľký ohlas, usporiadateľ – TJ Slovan Malachov, sa rozhodla v spolupráci s garantom turnaja p. Gajduškom usporiadať ročník II. Musím skonštatovať, že naši nadšenci pre šport radi robia veci dobre, preto si latku náročnosti posunuli odvážne nahor. Oproti I. ročníku, ktorého sa zúčastnilo osem družstiev, bolo tento rok družstiev už desať. Záujemcov bolo viac, no desať je maximálny počet na jednodňový turnaj. Organizátori vybrali to najlepšie z ponuky z celého stredoslovenského kraja.

Okrem domáceho družstva Ovocinárov, ktoré reprezentovali Ondrej Dvorský, Pavol Štofán a Juraj Krnáč, sa turnaja zúčastnil aj minuloročný víťaz z Tornale, ďalej družstvo z Banskej Bystrice, Dobrej Nivy, chlapi z Kriváňa, Chrenovca, mladí ligoví hráči z Poník, Martina, Zvolena a Slovenskej Lupče. Takmer všetky družstvá sú účastníkmi vyšších súťaží, či sa jedná o II. Slovenskú ligu, alebo regionálne súťaže. O kvalite a dobrom mene nášho turnaja svedčí fakt, že kvôli nemu sa prekladal aj termín II. ligy.

Turnaj sa mimoriadne vydaril, čomu prispelo aj dokonalé počasie, herná pohoda a výborný servis, o ktorý sa postarala TJ. Nechýbal guláš p. Dzúrika, klobása či haruľa, ba ani masťný chlieb s cibulou, o ktorý bol mimoriadny záujem medzi športovcami. Bojovalo sa ozaj tuho a diváci sa mohli potešiť pohľadom na mimoriadne kvalitný nohejbal. Pohárové trofeje zabezpečil obecný úrad zastúpený starostom obce O. Slivkom, ktorý turnaj otvoril a na záver aj vyhodnotil. Vďaka výborne vypracovaným propozíciám a detailne prepracovanému hraciu systému z rúk hlavného organizátora z TJ J. Lavríka bol turnaj napínavý až do samého konca, kde sa vo finále stretli družstvá Tornale a Dobrej Nivy. Dobrá Niva nakoniec zdolala Tornaľu a stala sa víťazom turnaja, možno aj preto, že mala na súpiske kvalitného hráča I. ligy. Na trefom mieste sa umiestnili hráči z Banskej Bystrice, pred mužstvom z Poník. Je potrebné vyzdvihnúť odvahu a bojovnosť hráčov z Malachova, ktorí sa napriek tomu, že vedeli o kvalitách súperov, odvážne pustili do boja. Oplatilo sa im to, lebo v tejto silnej konkurencii, a napriek nie bohatým skúsenostiam z veľkých turnajov, sa od zápasu k zápasu zlepšovali a nakoniec obsadili pekné 9. miesto, keď v súboji oň porazili dobre hrajúci Kriváň po veľmi peknom výkone.

Na záver je potrebné povedať, že bez úžasného nasadenia TJ Slovan Malachov, garanta turnaja L. Gajduška, ako aj sponzorskej pomoci pohostinstva Kaktus majiteľa Martina Pála, by sa turnaj na tak vysokej úrovni nepodarilo zorganizovať. Už teraz evidujeme

Spoločné foto účastníkov turnaja.

prihlášky na budúci ročník, ktorý sme sa rozhodli po tohtoročnom úspechu usporiadať.

Aby sme mohli dopriať pekné športové zážitky vo forme nohejbalových súbojov aj vám, milovníkom všetkých športov, rozhodli sme sa usporiadať dňa **29. septembra** ešte jeden turnaj. Bude to II. ročník nohejbalového turnaja trojíc „NA BARANA“, za účasti družstiev nie tak renomovaných ako na jar, ale bojovnosťou a krásou hry rovnocenných. Účasť nám potvrdili okrem domácich družstiev aj hráči zo Slovenskej Lupče, Lubietovej, Banskej Bystrice, Poník a Riečky.

Veríme, že sa všetko, vrátane počasia vydarí a všetci budeme po skončení turnaja bohatší o veľmi hodnotný športový zážitok. Srdečne vás všetkých v mene TJ Slovan Malachov na toto podujatie pozývam.

Lubomír Gajdušek, foto: Juraj Solivajs

MDD

Aj tento rok sme sa v sobotu 2. júna 2012 stretli na ihrisku v Malachove pri príležitosti Dňa detí. Deň sme začínali Rozprávkovým lesom, ktorým prešlo 94! detí. Za odmenu dostali nielen balíčky, ale aj palacinky, ktoré im pripravili tety z Červeného kríža, za čo im patrí veľká vďaka.

Deti mohli celý deň využívať ihrisko, na ktorom boli pre ne pripravené rôzne hry a športové disciplíny. Dopoludnie nám spestrili policajti aj hasiči, ktorí predviedli svoju techniku. Pochutnali sme si aj na zmrzline, ktorú každý rok sponzoruje p. Haring spod Pamätníka.

Týmto by som sa chcela poďakovať všetkým, ktorí sa podieľali na príprave aj realizácii MDD pre naše deti a teším sa na ďalšiu spoluprácu pri podobných projektoch.

Ďakujem aj všetkým sponzorom, ktorými boli: rodina Štulajterová, rodina Kavčáková, rodina Jánošová, rodina Georgievová, TJ Slovan Malachov, pohostinstvo Kaktus, OÚ Malachov, Wüstenrot a Volksbank.

L. Necpalová, foto: L. Kubišová

POZVÁNKY A OZNAMY

Vyberáme z matriky

(stav k 15. 8. 2012)

Celkový stav obyvateľstva v Malachove:
1058 obyvateľov, z toho 517 mužov a 541 žien.

Prišli na svet

Matej Kubiš (matka Silvia Kubišová, rod. Sečkárová), Ortútska 139, nar. 2.8.
Róbert Krnáč (matka Mariana Penteková), Ortútska cesta, nar. 18. 8.
Rodičom blahoželáme!

Oslavujú jubileum

Kártiková Anna	16. 4. 1927	85	Ortútska 10
Teremová Zuzana	10. 4. 1932	80	Ortútska 212
Hoda Stanislav	7. 5. 1937	75	Ortútska 190
Bušovský Ján	1. 6. 1937	75	Ortútska 99
Oravcová Mária	10. 5. 1937	75	Banická 77
Hodová Mária	4. 6. 1937	75	Ortútska 190
Perončíková Vlasta	22. 6. 1937	75	Banická 40
Dobrota Ondrej	13. 5. 1942	70	Ortútska 56
Farár Ján	23. 6. 1942	70	Ortútska 6
Dobrotová Anna	20. 5. 1942	70	Ortútska 210

Všetkým gratulujeme!

Opustili nás

	Narodenie	Úmrtie	
Handlovský Matej	2. 11. 1922	4. 4. 2012	Banická 45
Dutková Anna	29. 8. 1931	17. 4. 2012	Ortútska 185
Boháčiková Jozefína	24. 6. 1923	17. 6. 2012	Ortútska 7
Skřivánek Zdeněk	10. 4. 1927	21. 6. 2012	Banická 15
Lukáčová Nataša	10. 5. 1954	23. 6. 2012	Ortútska 184
Strelec Gustáv	6. 8. 1929	21. 7. 2012	Ortútska 174

Češť ich pamiatke!

DNI MALACHOVA POZVÁNKA

Obecný úrad v Malachove v spolupráci s občianskymi združeniami v Malachove vás pozývajú na

Deň obce 2012,

ktorý sa uskutoční dňa **22. 9. 2012.**

Sobotnú súťaž vo varení gulášu spestrí bohatý kultúrny a športový program a dobré jedlo.

Informácie o volejbalovom turnaji:

A. Georgievová, mob.: 0908 399 995.

Informácie o turnaji v nohejbale:

pohostinstvo Kaktus, mob.: 0917 198 540

Tešíme sa na priateľské stretnutia a spoločne prežité chvíle.

POZOR ZMENA!

Od 8. 8. 2012 bol zmenený čas prevádzky zberného miesta pred Určinou na:
7:00-11:00 a 15:00-19:00 h (každú stredu).
Zberné miesto bude otvorené do 31. 10. 2012.

Multifunkčné ihrisko

si môžu záujemcovia o tenis, nohejbal a ďalšie športy rezervovať v pohostinstve Kaktus, tel.: 0917 198 540.

ZUMBA

a formovanie tela pokračuje!

Štvrtky 19:00-20:00 h v KD. Začíname 20. 9. Poplatok: 2 Eur, deti do 15 rokov 1 Eur.

Joga bude

Miloš Galko termíny oznámi prostredníctvom infotabule pred obchodom COOP Jednota a na dverách školy, prípadne oň požiadať na milosgalko@hotmail.com. Cvičí sa v telocvični ZŠ s MŠ vždy o 18:00 h. Platí sa 2,50 Eur za každé stretnutie.

Obecná knižnica

Je otvorená každý pondelok v čase 17:00-19:00 h. Členský poplatok pre dospelého je 0,70 Eur, deti majú členské zdarma.

Opätovná výzva

Staňte sa prispievateľom!

Podelte sa s nami o vaše zážitky, postrehy, pripomienky a my vám ich radi uverejníme. Uvítame aj akékoľvek pripomienky k obsahu a forme MN. *L. Kubišová (kontakty v tiráži)*

MALACHOVČEK je opäť tu!

Nácviky budú v **pondelok a piatok od 16:00 do 18:00 h**

ZÁPIS: 27. 8. – 9. 9. 2012 na tel. číslach:

Lýdia Necpalová: 0907 142 586

Ivana Dobrotová: 0907 624 138

1. kategória: deti 5-7 rokov

2. kategória: deti od 8 rokov

Prvý nácvik: **14. 9. 2012 od 16:00-18:00 h**

v telocvični ZŠ s MŠ.

Prvé rodičovské združenie: **14. 9. 2012 o 18:00 h.**

Tešíme sa na vás!

Malachovské noviny, roč. VI, č. 2/2012

Občasník vydáva: Obecný úrad Malachov v spolupráci s občianskymi združeniami pôsobiacimi v Malachove

Registrovaný: Ministerstvom kultúry SR pod č. EV 4270/11, farebná verzia v .pdf na www.malachov.sk

Číslo redakčne pripravila: Luba Kubišová, e-mail: kubišova@gmail.com, tel.: 0905 984 661. **Jazyková korektúra:** Ivona Kulichová

Grafická úprava: Martin Mlích – MLIHTRONIX, **Tlač:** DALI-BB, s.r.o., Redakcia si vyhradzuje právo krátenia a úpravy rukopisov!